Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 149 (6261).

3 АВГУСТ ПАЙШАНБА

1978 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин

БУКА районидаги Ҳамза номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Гулаҳмедова бошлиқ бригада пахтакорлари ҳар бир гектар ерда мўл ҳосил тўплашмоқда. Ҳозир бригада далаларидаги кўчатларда 6—7 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Суратда: колхоз бош агрономи Шарифжон Валижонов Саодат Гулаҳмедова билан навбатдаги ишлар ҳақида суҳбатлашмоқда.

Т. Ҳасанов фотоси.

ИСТИҚБОЛ РЕЖАЛАРИ

Бутун совет халқи сингари областимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларини ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган ёрқин, сермазмун, улкан режаларни белгиловчи докладини катта кўтаринкилик, зўр қониқиш ва мамнуният билан кутиб олдилар, қўллаб-қувватладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган X Пленуми КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг якунлари ва Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашларининг Марказий Комитет Пленуми қароридан ҳамда КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги докладидан келиб чиқадиган вазифалар ҳақидаги масалани муҳокама қилди. Бу масала ҳақида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов доклад қилди. Пленум тегишли қарор қабул қилди.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми партиямиз XXV съезди қарорларини изчиллик билан амалга оширишнинг ва мамлакатга ленинча раҳбарлик қилишнинг яна бир ёрқин намунасидир. КПСС Марказий Комитети ривожланган социализм даврида қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантиришнинг стратегияси ва тактикасини белгилаб берди. Мамлакат қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш партия XXV съездида кўриб чиқилган энг муҳим проблемалар орасида алоҳида ўрин тутади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида кўрсатиб ўтилганидек, совет экономикасини тез ва мутаносиб ривожлантириш, қудратли озиқ-овқат ва хом ашё базасини вужудга келтириш, халқ фаровонлигини ўстиришни жадаллаштириш, шаҳар билан қишлоқни тобора яқинлаштириш масалаларини ва коммунистик қурилишнинг бошқа кўпгина йирик проблемаларини ҳал этиш қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғланган. Шу боисдан бизнинг партиямиз аграр сиёсатни ўзининг умумий сиёсий йўлининг ажралмас таркибий қисми деб билмоқда.

Областимиз партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, барча меҳнаткашлар мамлакат ишлаб чиқариши ва халқ хўжалигининг ёрқин истиқболларини, меҳнаткашлар оммасининг фаровон турмушини янада юксалтиришнинг янги режаларини белгилаб берган КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X Пленуми қарорларига жавобан катта сиёсий кўтаринкилик, янги ташаббуслар, ватанпарварлик ҳаракатлари, ғайрат ва фидокорона меҳнат билан ишга киришиб, ўзларининг ҳар кунги фаолиятларида қувончли зафарларга эришмоқдалар. Бу тарихий ҳужжатлар саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият, экономикамизнинг барча соҳаларида, қишлоқ хўжалигини юксак суръатлар билан ривожлантиришда янгидан-янги резервлар ва имкониятларни қидириб топиш, кенг жорий этиш, ишга тушириш ва бунинг натижасида партиямиз ишлаб чиққан социал-иқтисодий программани муваффақиятли амалга оширишга даъват этмоқда.

Тошкент область за Тошкент шаҳрини иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планининг 1978 йил 1 ярмида бажарилиш якунлари тўғрисидаги ахборот шу нарсани кўрсатдики, областимиз меҳнаткашлари беш йилликнинг учинчи йили планини тўла ва ошириб бажариш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулот реализацияси, меҳнат унумдорлигини ошириш ва кўпчилик муҳим буюмлар турлари ишлаб чиқариш ярим йиллик планини ортиғи билан бажардилар. Ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5,3 процентни ташкил этди. Саноатнинг кўпгина тармоқлари тез суръатлар билан ривожланди. Меҳнат унумдорлиги 3,9 процент ошди. Ишлаб чиқариш ўсишининг 75,5 процентдан кўпроғига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди. Областдаги барча шаҳар ва районлар саноати биринчи ярим йиллик учун мўлжалланган топшириқни ошириб бажардилар.

Бу йил колхозлар ва совхозлар ҳамда давлат хўжаликлари табиат инжиқликлари, об-ҳаво қийинчиликларини мардонавор енгиб, олинган социалистик мажбуриятни таъминлайдиган даражада ҳосил етказиш учун барча тадбирларни ишга солдилар. Илғор иш методлари, фан техника муваффақиятлари, деҳқонларимизнинг фидокорона меҳнати туфайли ҳар бир кун шароити, содир бўлган қийинчиликлар ҳисобга олиниб, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини янада кўпроқ етиштириш учун, айниқса пахтачиликдаги ишларни оқилона, комплекс ташкил этиш, ғўза тез ривож топиб ҳосилга киритиш йўллари ўйлаб чиқилди ва амалга оширилди. Натижада колхоз ва совхозларда кенг далалар бўйлаб мўл ҳосил намуналарини кўрсатиб турган карталар пайдо бўлди. Яхши парвариш қилинган, деҳқон меҳри ва эъзозига қонган ғўза тупларидаги икки-учтадан кўсаклар, кўплаб гул ва шоналар киши қалбини хушнуд этмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленумларида қабул қилинган қарорларда мамлакатимиз, шу жумладан республикамиз қишлоқ хўжалигида қўлга киритилган ютуқлар ва галдаги вазифалар ёрқин кўрсатиб берилган. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда қилган докладида айтилганидек, — партиянинг вазифаси — эътиборни сусайтирмай, қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг турмуш даражасини бундан буён ҳам ўстириш, қишлоқларимизнинг тобора обод бўлиши тўғрисида доим ғамхўрлик қилишдан иборат. Биз илгари ҳам кўп марта таъкидлаб ўтганимиздек, қишлоқ хўжалигини юксалтириш—умумхалқ иши, ҳамма ғамхўрлик қиладиган иш.

Областимиз партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари партиямиз Марказий Комитетининг, ўртоқ Л. И. Брежневнинг бу кўрсатмаларига амал қилиб, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг янги истиқболларини, халқ фаровонлигини ошириш йўлларини чуқур ўйлаб, ўрганиб чиқишлари ва уларни изчиллик билан амалга оширишлари керак. Шу нарсани таъкидлаб ўтиш лозимки, кўпгина шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич ташкилотлар колхоз ва совхозлар, саноат корхоналари бу ғоят муҳим масалага партиявий нуқтаи назардан ёндошмоқдалар. Улар чорвачилик ва деҳқончилик маҳсулотларини кўпайтиришнинг кенг имкониятлари ва резервларини ишга тушириб, йил сайин қувончли самараларга эришяптилар. Бироқ баъзи районлар ва хўжаликларда ҳамон эскича методлар билан иш кўрилмоқда. Ташкилотчилик, талабчанлик, изланиш, янгиликка интилиш, илғорлар изидан бориб, улардан ўрганиш етарли эмас. Шунинг натижасида областимизда пахта, сабзавот, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш районлар, колхозлар ва совхозларда турли даражада. Партия, хўжалик ташкилотлари бу масалалар билан атрофлича, чуқур шуғулланмайдилар. Пленум қарорларида кўрсатилганидек эндиликда қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг янги босқичига мувофиқ равишда партиявий раҳбарлик ҳам янада юксакроқ даражада, омма ўртасида ишлаш методлари ҳам янада мукаммалроқ даражада бўлмоғи лозим. Партиямиз аграр сиёсатининг изчиллик билан ва самарали тарзда амалга оширилиши кўп жиҳатдан қишлоқ партия ташкилотлари ва коммунистларининг қатъият ва собитқадамлик билан иш олиб боришларига, меҳнаткашларни руҳлантириб, ташкилотчилигига боғлиқдир.

КПСС Марказий Комитетининг ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленумларида қишлоқ хўжалиги соҳасида илгари сурилган вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши мамлакатимиз экономикасини янада юксалтиришнинг, совет кишилари фаровонлигини оширишнинг муҳим шартидир. Партиямиз белгилаган мақсад ва вазифаларга эришиш — Ватан бойлигининг [illegible] коммунистик мўл-кўлчиликнинг [illegible].

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика студентлари ва ўқувчиларини дарсликлар билан таъминлашнинг аҳволи ва уни янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар.

Республикада дарсликларни тайёрлаш, нашр этиш ва улар билан ўқув юртларининг ўқувчилари ҳамда студентларини таъминлаш соҳасида муайян иш қилинаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Тўққизинчи беш йилликда ва шу беш йилликнинг икки йили мобайнида жами тиражи қарийб юз миллион нусхада 1300 номда дарслик нашр этилди. Ўқув адабиётининг ғоявий ва илмий даражаси анча ошди, бу адабиётнинг полиграфик ижроси ва бадиий-техникавий безатилиши яхшиланди.

Шу билан бирга дарсликларни ва ўқув-методика адабиётини нашр этиш ишида жиддий камчилик ва нуқсонлар бор. Кўпгина олий ўқув юртларида, ўрта махсус ўқув юртларида, профессионал-техника билим юртлари ва мактабларда дарсликлар ғоят етишмаётир.

Республиканинг тегишли министрликлари ва идоралари ўқув юртлари учун оригинал ва стабиль дарсликлар яратишга ҳамиша ҳам эришмоқдалар деб бўлмайди, кўпинча етарли даражада асос бўлмагани ҳолда айрим китоблардан нусха кўчирилиб, уларнинг авторлари номигина ўзгартирилмоқда. Дарсликлар ва қўлланмаларни планлаштириш ҳамда нашр этиш вақтида фан ва техника ютуқлари яхши ҳисобга олинмаётир. Бу ҳол уларни қайта нашр этишга олиб келади. Кўпинча етарли даражада текшириб чиқилмаган сифатсиз қўлёзмаларни босиб чиқаришга тавсия этадилар. Бундай қўлёзмалар кўп вақт жуда кечиктириб топширилади.

Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети ўқув адабиётини нашр этиш ва уни 1 июлга қадар босиб чиқариш планининг бажарилишини таъминламаётир. Планда кўрсатилмаган адабиётни чоп этишга кўпинча йўл қўйилмоқда. 1977 йилда «Ўқитувчи» нашриётигина 17 номдаги шундай китобларни босиб чиқарган. Унча муҳим бўлмаган ва ғоявий-бадиий ҳамда илмий жиҳатдан талабга жавоб бермайдиган китобларни нашр этиш давом этмоқда.

Полиграфия корхоналари кўпинча дарсликлар ва ўқув қўлланмаларини савдо ташкилотларига реализация қилиш планларини бажармаётирлар. Айрим китобларнинг тиражлари бутун йил давомида тўлиқ миқдорда китоб савдоси ташкилотларига етказиб берилмаяпти. Бу ҳол ўқувчиларни ва студентларни дарсликлар билан ўз вақтида таъминлашга салбий таъсир кўрсатмоқда. Дарсликларнинг бадиий безатилиши ва полиграфия ижроси сифатини анча яхшилаш талаб қилинади.

Кўпгина ўқув юртларида болаларни дарсликларни эҳтиёт қилиш руҳида тарбиялаш, уларни мактаб китоб хоналарида сақлаш, ўз вақтида реставрация қилиш ишлари суст уюштирилган.

«Узкниготорг» ва «Ўзбекбирлашув» дарсликларни ҳамма жойда ўз вақтида реализация қилишни таъминламаётир, мактабларнинг кутубхона фондидан китобларни чаканалаб сотишга йўл қўйилмоқда. Китоб савдоси шохобчаларини кенгайтириш ишларини анча яхшилаш талаб этилади. Кейинги уч йил ичида республика шаҳарлари ва қишлоқларида дарсликлар ва мактаб-ёзув чизув қуроллари билан савдо қилувчи атиги 5 та ихтисослаштирилган магазин очилган. Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети китоб магазинларига бинолар ажратиб бериш, шунингдек бундай биноларни маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобига қуриш учун зарур чораларни кўрмадилар.

Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети, Ўзбекистон ССР Маориф, олий ва ўрта махсус таълим министрликлари, Маданият, Соғлиқни сақлаш министрликлари, Ўзбекистон ССР профессионал-техника таълими Давлат комитети айрим раҳбарларининг ўқув ва методика адабиётини планлаштириш ва нашр этиш, шу масалалар юзасидан партия ва ҳукумат қарорларини бажариш каби ғоят муҳим ишга нотўғри муносабатда бўлаётганлиги натижасида ана шу камчиликлар рўй берди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қуйидагиларни таъкидлаб ўтдилар: Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети, Ўзбекистон ССР Маориф, олий ва ўрта махсус таълим министрликлари, Маданият, Соғлиқни сақлаш министрликлари, Ўзбекистон ССР профессионал-техника таълими Давлат комитети, Ўзбекбирлашув ва ўз ихтиёрида ўқув юртлари бўлган бошқа министрликлар ҳамда идоралар дарсликларни планлаштириш, нашр этиш ва ўқув юртларининг студентлари ҳамда ўқувчиларини дарсликлар билан таъминлашни қониқарли амалга оширмаётирлар ва уларга мавжуд камчиликларни тугатиш, ўқув ва ўқув-методик адабиётини чоп этишни янада яхшилаш, республика ўқувчилари ва студентларини ана шу адабиёт билан таъминлаш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни топширдилар.

Ўзбекистон ССР Госпланига, Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетига республиканинг бошқа манфаатдор министрликлари ва идоралари билан биргаликда уч ой ичида олий, ўрта махсус ва профессионал-техника ўқув юртларида ўрганиладиган барча фанларга доир дарсликлар билан тўла таъминлаш учун зарур китоб [illegible] ларни [illegible] Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этиш ва бунда ана шу дарсликларнинг мавжудлиги, нашри ва кўп миқдорда етказиб берилишини ҳисобга олиш топширилди.

Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетига қуйидагилар таклиф этилди:

Китоб нашриёти ишини доим такомиллаштириш, унча муҳим бўлмаган, ғоявий, бадиий, илмий жиҳатдан етук бўлмаган адабиётни босиб чиқармаслик, ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш, замонавий полиграфия машина-ускуналарини, илғор технологияни жорий этиш соҳасидаги ишни кучайтириш, меҳнат унумдорлигини янада ўстириш, қоғозни тежаб сарфлашга эришиш;

ўқув ва ўқув-методика адабиётини нашр этиш сифатини анча ошириш, шу мақсадда полиграфия корхоналарида бракнинг олдини олиш юзасидан техника контроли бўлими хизматининг ролини ошириш, стандартлаштириш ва сифат жамоат хизматини уюштириш, маҳсулотнинг сифатини назорат қилиш борасида львовликлар методини ишлаб чиқаришда кенг қўлланиш, полиграфия корхоналари лабораторияларини бўёқ, қоғоз, фотоформаларни анализ қилиш ва босмахона қотишмаларини тез анализ қилиш приборлари билан таъминлаш, мактаблар ва профессионал-техника билим юртлари ўқувчилари учун дарсликларни 1980 йилдан бошлаб ҳар йили 1 июлгача, олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг студентлари учун 1 сентябргача тўлиқ босиб чиқаришни таъминлаш;

бир-биридан нусҳа кўчириладиган дарсликларни нашр этмаслик, уларнинг тиражини оширмаслик, нашриётларнинг тасдиқланган тематик планларини қайтадан кўриб чиқиш ҳолларига йўл қўймаслик, нашриёт планларини координациялаш ишларини яхшилаш, план ва ишлаб чиқариш интизомига қаттиқ риоя қилиш, барча жанрлардаги адабиётни, хусусан дарсликлар ва ўқув-методик қўлланмаларни босиб чиқаришда пропорционал нисбат бўлишини таъминлаш, нашриётлардаги редакцион--бадиий советларнинг ролини ошириш:

1979 йилдан бошлаб республикадаги ўрта профессионал-техника билим юртлари учун умумий таълим предметлари бўйича мактаб дарсликларини бевосита Ўзбекистон ССР профессионал-техника таълими Давлат комитетига унинг заявкалари билан ажратиб бериш;

Ўзбекистон ССР материал-техника таъминоти Давлат комитети билан биргаликда дарсликлар ва ўқув-методика адабиётини нашр этиш учун фойдаланиладиган қоғозларнинг босмахона, офсет [illegible] айирбошлаш ҳажмларини ҳисобга олсинлар.

Ўзбекистон ССР маориф, олий ва ўрта махсус таълим министрликларига, маданият, соғлиқни сақлаш министрликларига, Ўзбекистон ССР профессионал-техника таълими Давлат комитетига қуйидагилар топширилди:

ўқув адабиётидан рационал фойдаланиш, ўқувчи ёшларни бу адабиётга эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш соҳасида доим иш олиб бориш;

ўқув программаларига ўзгартишлар киритилган вақтда мавжуд дарсликларга қўшимча адабиёт нашр этиш масалаларини Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети билан биргаликда кўриб чиқиш ва ҳал этиш;

ўз қарамоқларидаги кутубхоналарнинг ишларини, хусусан уларнинг янги ўқув йили бошланишига тайёргарлигини мунтазам равишда кўриб чиқиш ва зарур таълим адабиётини ўрта махсус ва профессионал-техника билим юртларининг студентлари ҳамда ўқувчиларига ҳар йили 10 сентябргача, мактаб ўқувчиларига эса 1 сентябргача етказиб беришни таъминлаш;

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва Ўзбекистон Касаба Союзлари республика совети билан биргаликда кутубхона ишини такомиллаштириш юзасидан олий, ўрта махсус ўқув юртлари ва профессионал-техника билим юртлари кутубхоналари ўртасида ҳар йили кўрик-конкурслар ўтказиш.

Ўзбекистон ССР маориф министрлигига қуйидагилар таклиф этилди:

Мактаб дарсликларининг мазмун жиҳатидан ҳамиша стабиль бўлишига эришиш, малакали мутахассислар орасидан автор коллективларини тузиш, мактаб кутубхона фонди дарсликларини 1983 йилгача, бошқа дарсликларини эса 1985 йилгача нашр этиш графикларини ҳисобга олиб қўлёзмаларни тайёрлаш ва топшириш муддатларини белгилаш;

оригинал дарсликлар номларининг реал сонини белгилаш ва уларни Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети билан биргаликда ўтказиладиган коллегияларнинг мажлисларида тасдиқлаш;

дарсликларни мактаблар ўртасида тўғри тақсимлашни таъминлаш, мактаб кутубхона фондини ҳисобга олиш, сақлашни яхшилаш ва ундан самарали фойдаланишни таъминлаш.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, Ўзбекистон ССР профессионал-техника таълими Давлат комитетининг махсус фанлар бўйича кам тиражли дарсликлар ва қўлланмаларни нашр этишни уюштиришларига рухсат берилсин;

Медицина ўқув юртларининг студентлари ва ўқувчиларини дарсликлар билан таъминлашда [illegible] ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети студентларни «Медицина» нашриёти ва бошқа марказий нашриётлар чоп этаётган таълим адабиёти билан тўлиқ таъминлаш масаласини биргаликда кўриб чиқсинлар ва бу масалани яқин йиллар ичида ҳал этсинлар, зарурат туғилган тақдирда республикада айрим дарсликлар керакли миқдорда қайта нашр этилсин.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобига қуриладиган китоб магазинлари сонини кўпайтириш, қурилаётган биноларнинг биринчи қаватларида улар учун катта хоналарни кўпроқ ажратиб бериш, 1979—1980 йилдан кечиктирмай Нукус шаҳрида ва республиканинг барча область марказларида ўқув, ўқув-методик адабиётни ва мактаб-ёзув асбобларини сотувчи ихтисослаштирилган китоб магазинларини вужудга келтириш таклиф этилди.

Ўзбекистон китоб савдоси бирлашмасига ва Ўзбекбирлашувга дарсликларни жойларга ўз вақтида етказиб бериш, уларни реализация қилиш вақтида тегишли министрликлар ҳамда идораларнинг разнарядкаларига қаттиқ риоя этиш топширилди. Мактаб китоб фонди дарсликларини чаканалаб сотиш қатъиян тақиқлансин. Республиканинг шаҳар ва қишлоқларида дарсликлар ва мактаб-ёзув-чизув қуроллари сотиладиган ихтисослаштирилган магазинлар ва бўлимларни вужудга келтириш таъминлансин. Аҳолининг китобга бўлган талаб-эҳтиёжлари лозим даражада ўрганиб чиқилсин ва шу асосдагина нашрларнинг реал тиражларини белгилаш учун нашриётларга заявкалар берилсин.

Ўзбекистон ССР Госпланига 1979 йил дарсликларини чиқариш учун шу йил зарур миқдорда қоғоз ажратиб бериш тўғрисида Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетининг заявкасини кўриб чиқиш таклиф этилди. Ҳар йили халқ хўжалик планини тузиб чиқиш вақтида Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетини материал-техника билан таъминлаш, ватанимизда тайёрланадиган ва чет эллардан олинадиган материаллар ҳамда машина-ускуналар билан шу комитетнинг заявкаларига мувофиқ таъминлаш масалалари кўриб чиқилсин ва ҳал этилсин.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига Ўзбекистон ССР профессионал-техника таълими Давлат комитети, нашриёт полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети билан биргаликда, бошқа жойдан келтириш ва республикада нашр этиш ҳисобига мактабларни ва профессионал-техника билим юртларини кўргазмали ўқув қўлланмалари билан тўлароқ таъминлаш масалаларини кўриб чиқиш топширилди.

«ПРОГРЕСС-2» МУСТАҚИЛ УЧМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 2 август. (ТАСС). Бугун Москва вақти билан соат 7 дан 57 минут ўтганда биргаликдаги учиш программаси тўла-тўкис ниҳоясига етказилгандан кейин юк ташувчи «Прогресс-2» автомат транспорт кемаси «Салют-6» — «Союз-29» орбитал комплексидан ажратилди.

«Салют-6» — «Союз-29» — «Прогресс-2» космик комплексининг учиши 25 кун давом этди.

Юкларни тушириб олиш юзасидан планлаштирилган ишларнинг ҳаммаси бажарилгандан кейин «Салют-6» — «Союз-29» орбитал комплекси билан «Прогресс-2» транспорт кемаси бир-биридан ажратилди.

«Прогресс-2» кемаси мустақил учиш режимига ўтказилди. Ана шу учиш чоғида айрим борт системалари ҳамда агрегатлари синаб кўрилади ва пишиқтирилади. Синовлар программаси тугагандан кейин «Прогресс-2» юк кемаси тормозланади. У ер атмосферасининг зич қатламларига кириб, йўқ бўлиб кетади.

Космонавтлар Владимир Коваленок ва Александр Иванченков «Салют-6» — «Союз-29» орбитал комплекси ичида илмий-техникавий тадқиқотлар ҳамда экспериментларни бажаришда давом этмоқдалар.

Комплекснинг борт системалари нормал ишламоқда. Ҳар иккала космонавт ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

ҚИШЛОҚ агитаторларининг шарафли бурчи

Тошкент область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими «Ўзбекистон агитатори» журнали редакцияси билан ҳамкорликда оммавий-сиёсий ишлар активлари ва ташкилотлари бўлмиш область идеология ходимларининг давра суҳбатини ўтказди. Суҳбат давомида КПСС Марказий Комитети июль Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X Пленуми қарорларини кенг пропаганда қилишда оғзаки сиёсий агитациянинг ролини ошириш вазифалари муҳокама қилинди.

Суҳбатда Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг секретари Л. Нуруллаев, Оҳангарон район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири А. Давронов, Оққўрғон районидаги «Озод» колхози оғзаки сиёсий агитация активисти С. Назаров, Калинин районидаги Калинин номли колхоз оғзаки сиёсий агитация активисти И. Оқмирзаев ва бошқа ўртоқлар ўз фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

СТУДЕНТЛАРНИНГ БАРАКАЛИ ИШИ

Тошкент халқ хўжалиги институти студентларининг тавсиялари «Узглавстройснабсбит» ишлаб чиқариш бирлашмасига бир ярим миллион сўм маблағни тежаб қолиш имконини берди. Улар республикада цемент базаларини жойлаштиришнинг энг қулай вариантини ишлаб чиқиб, уни жорий этишда кўмаклашдилар. Эҳтимоллик назарияси ва ҳисоблаш математикаси кафедрасининг студентлари мавжуд типовой методикаларни анализ қилиб, [illegible] Н. И. Жемилев раҳбарлигида объектларни ана шу биноқорлик материали билан таъминлашнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олувчи янги усулни амалга оширдилар.

(ЎзТАГ).

Бекобод районидаги Ленин номли колхозда ғўзани чеканка қилиш машиналар ёрдамида амалга оширилмоқда. Шунинг учун чеканка қилиш ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Суратда: колхоз раиси Ҳайдарали Ҳамроқулов, бригада бошлиғи Жўрабой Эгамбердиев ва механизатор Рўзибой Бўтаев чеканкадан чиққан майдонларни кўздан кечирмоқдалар.

М. Қорабоев фотоси.

Тошкент ёғ-мой комбинатининг маҳсулотларига бўлган талаб кундан-кунга ортиб бормоқда. Комбинат меҳнат аҳли беш йиллик бошидан бери пландан ташқари деярли 7 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилди. Йил охиригача планга қўшимча равишда кўплаб минг сўмлик маҳсулот тайёрлаш кўзда тутилмоқда. Суратларда: (чапдан) маёнез цехининг мастери Маъмура Ўсарова ва коммунистик меҳнат зарбдори Камила Аҳмадулинани иш устида кўриб турибсиз.

Р. Шамсиддинов фотолари. (ЎзТАГ).

ПЕШҚАДАМ АВТОМОБИЛЧИЛАР

Самарадорлик ва сифат беш йиллигининг зарбдор учинчи йилида Бўка районидаги 122-автобаза коллективи зарбдорчасига меҳнат қилмоқда. Улар зиммаларидаги вазифа ва мажбуриятларини ой сайин ошириб бажаришмоқда. Шу билан бирга автокорхона шофёрлари ва хизматчилари тежамкорликка ҳам катта эътибор беришмоқда. Тежалгани — нақд бойлик деган шиорга амал қилиб, ёнилғи ва мойлаш материалларини иложи борича исроф қилмаслик чора-тадбирларини ишлаб чиқаришга жорий этишяпти. Ана шу тадбирлар натижасида ўтган биринчи ярим йилликда 5 минг литр ёнилғи ва мойлаш материаллари тежаб қолинди. Шу билан бирга ана шу материалларга ажратилган минг сўм маблағ иқтисод қилинди. Бунда Иброҳим Раҳмонов, Турғун Сарсенбоев, Муҳаммадшариф Солиҳов каби пешқадам шофёрларнинг ҳиссаси айниқса салмоқли.

Автокорхонада бригадалараро ва шахсий социалистик мусобақа кенг авж олдирилган. Бир беш йилликда икки беш йиллик шахсий топшириғини бажариш мажбуриятини олиб ишлаётган С. Дўсанов, Ш. Муҳиддинов каби машъаллар айни кунларда 11 беш йиллик ҳисобига меҳнат қилишяпти.

М. КОМИЛОВ.

СИФАТ СОНГА ҚУРБОН БЎЛМАСИН

Янгийўл пойафзал фабрикаси коллективи ишга тайёрланаётган маҳсулот миқдори юзасидан қарайдиган бўлсак унинг натижаси ёмон эмаслиги кўзга ташланади. Реализация планлари ортиғи билан бажарилади. Ҳар ойда қўшимча юзлаб жуфт пойафзаллар савдо шохобчаларига етказиб берилади.

Лекин, ишнинг сифат кўрсаткичлари кўнгилдагидек бўлмаяпти. Сифатни сонга қурбон қилишга ўрганиб қолишган бу ерда. Ишнинг миқдори ва сифати бир маромда олиб борилмайди. Шунинг учун ҳам тайёрланаётган пойафзаллар анчагина қисмининг сифати талаб даражасида эмас. Савдо ташкилотлари бундан норози бўлмоқдалар.

Яқинда ана шундай норозилик хатлари юзасидан Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги товарлар сифати бўйича Давлат инспекцияси ходимлари бевосита корхонада бўлиб, маҳсулот сифатини текшириб кўрдилар. Етти хил артикулли 1400 жуфт пойафзал кўздан кечирилди. Уларнинг кўпчилиги корхона белгилаган сорт даражада эмаслиги аниқланди. Жуда кўп турли-туман ишлаб чиқариш нуқсонлари бўлганлиги учун текширилган пойафзалнинг 23,6 проценти брак қилинди. Бу нуқсонлар пойафзал тагликлари ва пошналарининг ғадир-будирлиги, оёқ кийимлар размери бир хил бўлган ҳолда катта-кичиклиги турлича, пошналари кўчиб кетган, қоқилган михлар қайтарилмаган ва бошқалардан иборат эди.

Давлат инспекцияси ходимлари ишлаб чиқариш технологияси, контролни ташкил этиш тартиби ва техника контроли бўлимининг ишини батафсил ўрганиб чиқишди. Таҳлил шуни кўрсатдики бу соҳаларда жуда кўп нуқсонларга йўл қўйиляпти. Ишлаб чиқариш технологиясига риоя қилмаслик ҳоллари тез-тез учраб туради. Айрим жараёнлар лозим даражада такомиллашмаган. Тайёрланаётган маҳсулот сифати устидан назорат суст ташкил этилган. Шунинг учун ҳам пойафзалнинг анчагина қисми брак ёки паст сифатли қилиб чиқарилмоқда.

Ишлаб чиқариш технологиясида яна бошқа қатор камчиликларга ҳам йўл қўйиляпти. Масалан, пойафзал бошлиги деталларининг чоклари қингир-қийшиқ бўляпти. Чарм стелкалар қолипга мустаҳкам ўрнатилмайди. Бу ерда бошлиқни қолипга учта мих билан маҳкамлаш одат бўлиб қолган. Аслида эса ками билан бешта мих урилиши керак. Ҳатто бошлиқ намлангач етарли даражада қуритилмасдан қолипга тортилаверади. Натижада намлик вақтида кўпроқ чўзилган бошлиқ қуригандан кейин ғадир-будир ва узун-калта бўлиб чиқади.

Технология жараёнларининг бузилишини пойафзал пошналарини мустаҳкамлашда ҳам кўриш мумкин. Тартиб бўйича пошна пойафзалга елимлангач, елими тўла қуригунча қимирлатмаслик керак. Бу ерда эса аксини кўрасиз. Пошна пойафзалга ёпиштирилгач елими қуритилмасданоқ бошқа операцияни бажариш учун узатилаверилади. Оқибатда пошна мустаҳкам ёпишмайди. Ҳатто ишлаб чиқариш давомида кўчиб кетади. Кийилганда эса узоққа чидамай фарзандларимизнинг ранжишига сабаб бўлади.

Пойафзал қолипи вақти-вақти билан ремонт қилиб турилиши керак. У маълум вақт ишлатилгандан сўнг шуни талаб этади. Лекин, корхонада бунга ҳеч эътибор берилмаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Пойафзал қолиплари деярли ремонт қилинмайди ва тозаланмайди. У яроқсиз ҳолга келгунча, ишлатилаверилади. Бу ҳам ўз навбатида пойафзал сифатига салбий таъсир кўрсатмоқда. Чунки, мих урилавериб, ғадир-будир бўлиб қолган қолипга тортилган бошлик текис-силлиқ бўлиб чиқмайди.

Корхона маҳсулоти сифати талаб даражасида эмаслигига олиб келаётган бошқа сабаблар ҳам бор. Бу ерда маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасини жорий қилишга тамомила эътибор берилмаяпти. Ваҳоланки, бу системани қўллаш ишнинг сифат кўрсаткичларининг ортишига ижобий таъсир кўрсатиши тажрибадан маълум. Айни вақтда маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган ташкилий-техникавий тадбирлар етарли даражада амалга оширилмайди. Тўғри, бу масала юзасидан яхши тадбирлар белгиланади. Лекин, уларнинг аксарият кўпчилиги қоғозда қолиб кетади.

Техника контроли бўлими маҳсулот сифатининг яхшиланишида катта роль ўйнаши ҳаммага маълум. Шунинг учун ҳам корхоналарда бу бўлимни етук мутахассислар билан мустаҳкамлаб, унинг фаолиятини ҳар томонлама яхшилаш ва қўллаб-қувватлашга катта эътибор берилади. Лекин, Янгийўл пойафзал фабрикасида бу бўлим ишининг яхши йўлга қўйилмаганлиги бизни таажжубга солди. Аввало, шуни айтиш керакки, техника назорати бўлими ходимлари лавозимида бунинг учун лозим даражада ихтисос билимига ва маҳсулот сифатини аниқлаш ҳуқуқига эга бўлмаган кишилар ишлашяпти. Корхонада ишлаб чиқариш давомида брак бўлаётган пойафзал деталларини ҳисобга олиш йўлга қўйилмаган. Фабрика олаётган хом ашё, материаллар сифати деярли назорат қилинмайди. Ваҳоланки, материаллар ва хомашёлар сифатига нисбатан талабни кучайтириш, нуқсонларни аниқлаш ва уларни етказиб бераётган корхоналар раҳбарларидан бу камчиликларни бартараф этиш юзасидан зарур чораларни кўришни қатъий қўйиш керак эди. Фабрика раҳбарлари бу муҳим ишга лоқайдлик билан муносабатда бўлаётганлиги ҳайрон қоларли бир ҳолдир. Чунки, улар пойафзал сифати аввало хом ашё материалларининг пишиқ-пухта, кўркам ва силлиқ бўлишига боғлиқ эканлигини етарли тушунмаётганга ўхшашади. Бундай ўзбўларчилик кайфияти қанчалик тез бартараф этилса шунчалик яхши бўлар эди.

Ҳозирги вақтда фабрикада тайёр маҳсулотни ягона бир назоратчи текширувдан ўтказмоқда. У смена давомида тайёрланган барча пойафзал сифатини текширувдан ўтказа олмайди, бунинг уддасидан чиқаолмайди. Ҳар сменада 1200—1400 жуфт пойафзал тайёрланмоқда. Шу миқдордаги оёқ кийимлар сифатини ҳар томонлама пухта текширишда эса жуда бўлмаганда икки киши иштирок этиши лозим.

Янгийўл пойафзал фабрикаси коллективи қўлидан чиқаётган маҳсулот сифати қатор йиллар давомида харидорларнинг норозилигига сабаб бўлмоқда. Чунки, ишлаб чиқариш технологиясининг юқорида айтилган бузилиш ҳоллари олдинги йилларда ҳам мавжуд эди. Лекин, шунга қарамай уларни бартараф этиш ва маҳсулот сифатини ошириш мақсадида зарур чора-тадбирлар етарли кўрилмаяпти. Бу ишда фабрикага ёрдам бериш керак. Ўйлаймизки, «Узкожобувьпром» бирлашмаси раҳбарлари фабрикадаги ана шу камчиликларни бартараф этиш ва маҳсулот сифатини яхшилаш билан боғлиқ бўлган чораларни кўрадилар. Ишлаб чиқариш, қолаверса, давлат ва меҳнаткашлар манфаатлари шуни тақозо этмоқда. Чунки, бизда ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олинган ёш авлод учун ишлаб чиқарилаётган пойафзал ҳам курркам ва чиройли, фарзандларимиз кийганда қувонадиган даражада хушбичим бўлиши лозим.

Э. МУСАБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги саноат товарлари группасининг катта давлат инспектори.

ТОШКЕНТНИНГ АВТОЙЎЛ ДАРВОЗАСИ

РЕПОРТАЖ

ТОШКЕНТ метрополитенининг сўнгги Собир Раҳимов станциясидан юқорига чиқишингиз билан ён томонда улкан бинога кўзингиз тушади. Унинг пешонасига катта-катта ёритгич ҳарфлар билан «Тошкент» автовокзали» деб ёзилган. Шунингдек, бу ерга темирйўл вокзалидан қатнаётган тезюрар маршрутли таксилар ҳам дам-бадам йўловчиларни олиб келяпти.

Ойнаванд эшикдан кенг ва катта залга кирамиз. Ҳақиқатан ҳам жиҳозлар ва хизмат точкаларининг кўплиги бу бинонинг замонавий услубда, қулай қурилганлигини кўрсатиб турибди.

— Залда 21 та билет сотиш кассалари жойлашган, — дейди ҳамроҳимиз автовокзал бирлашмаси бош инженери В. Мирошниченко, — шундан биттаси аэрофлот кассаси, иккитаси узоқ масофаларга қатновчи автобусларга олдиндан билет сотиш кассаларидир. 18 та кассада эса кундалик билетларни сотиб олиш мумкин.

Бу кассаларнинг барчасида билет босадиган замонавий аппарат ва машиналар ишлаб турибди. Натижада ҳам кассирлар, ҳам йўловчиларнинг вақти тежалмоқда, иш енгиллашяпти. Яқин кунларда йўналиши кўрсатилмайдиган 9 та касса ишга тушади. Худди аэрофлотдаги каби истаган кассадан истаган йўналишга билет сотиб олиш мумкин бўлади. Бу эса битта касса олдида навбатда туриб қолиш, иккинчи кассада эса ҳеч ким бўлмаслиги каби ноқулайликларга чек қўяди.

Улкан залда йўловчилар учун барча шарт-шароит муҳайё. Жумладан, ўнг томонда автобуслар ҳаракати вақт-соатини ва йўналишини кўрсатадиган схема ўрнатилган. Икки томонда эса «Пассажирлар, сизлар учун» деб номланган, вокзалнинг хизмат точкаларини кўрсатадиган схема мавжуд. Бу схемада 17 та хизмат точкаси кўрсатилганлигидан ҳам янги автовокзал қулайликларининг кўламини билиб олиш мумкин. Шунингдек, залнинг ўзида катта-катта мармар ҳовузда иккита фонтан бунёд этилган. Яқин кунларда кондиционер ускуналари ишга туширилгач бу фонтанлар ҳам кумуш сувларни шифтга сачратиб залга янада салқинлик ва кўркамлик бахш этади. Бу ерда бешта телефон-автомат ва иккита шаҳарлараро телефон ишлаб турибди. Дорихона, газета, журнал дўкончалари йўловчилар хизматида. Яқин кунларда ёдгорлик буюмлари билан савдо қилиш йўлга қўйилади. Залнинг ўнг чеккасидаги кафеда турли хил қуюқ ва суюқ иссиқ таомларни истеъмол қилиш мумкин.

Зал одамлар билан гавжум. Ҳамма қаёққадир шошилади, қаёқдан келаяпти. Ҳар бир хизмат точкалари ва кўплаб кассалар олдидан одам аримайди. Бироқ, бу ерда яққол кўзга ташланадиган ва кишини хурсанд қиладиган асосий бир нарса — 10—15 киши навбатда турганини ҳеч қаерда кўрмайсиз. Бу эса хизмат кўрсатиш ниҳоятда такомиллашганини ва яхши йўлга қўйилганини, демакки катта шаҳарнинг катта эҳтиёжига тўла жавоб бераётганининг ифодасидир. Автовокзал ҳар куни ўн минг йўловчига хизмат кўрсатиш қувватига эга. Бир вақтнинг ўзида 2 минг 200 йўловчига хизмат кўрсатишга мўлжалланган автовокзал лойиҳаси индивидуал буюртма асосида тайёрланган. Яъни, пойтахт шаҳримизнинг иссиқ иқлими ва бошқа ўзига хос хусусиятларига алоҳида эътибор берилган.

Ҳозирги кунларда Тошкентнинг янги автойўл дарвозаси тўла қувват билан ишлаяпти. Ҳар куни 250 рейс бўйича комфортабелли автобуслар қатнаяпти. Республикамизнинг барча областлари шаҳарларига ва қардош Қозоғистон ҳамда Қирғизистоннинг узоқ шаҳарларига ҳам барча қулайликларга эга бўлган юмшоқ «Икарус» автобусларида етиб бориш мумкин. Жумладан, 950—1000 километргача масофада жойлашган Олмаота, Ананьево, Иссиққўл — Чўлпонота каби олис шаҳарларга ҳар куни бир неча рейслар мавжуд. Ёзги дам олиш мавсумини назарда тутиб Чўлпон-отага—Иссиққўлга кунига саккизта рейс ташкил этилган.

Автовокзалнинг иккинчи қаватига кўтариламиз. Бу ерда узоқ масофаларга жўнайдиганлар учун кутиш зали ташкил этилган бўлиб, юмшоқ мебеллар билан жиҳозланган. Шунингдек, оналар ва болалар хонаси, сартарошхона, почта-телеграф йўловчилар хизматида. Телеграфда учта шаҳарлараро телефон ишлаб турибди. Яна бир энг муҳим нарса — шаҳарлараро қатновчи автобус ҳайдовчилари учун меҳмонхона мавжудлигидир. Илгари ана шу ҳайдовчилар бир кун-ярим кун дам олиб яна жўнаб кетишга анча қийналар эдилар. Чунки, автобусни паркка элтиб қўйиб кейин меҳмонхонадан жой ахтаришга тўғри келарди. Энди эса мана шу қийинчиликка чек қўйилди. Қисқа муддатда ҳордиқ чиқариб кейин яна рейсга жўнаб кетадиган ҳайдовчилар автовокзалнинг ўзида бемалол дам олавердилар.

Биринчи қаватдаги катта залдан ва иккинчи қаватдаги кутиш залидан ҳам тўппа-тўғри автобусларнинг жўнаш майдонига чиқадиган йўлаклар бор. Ташқарига чиқишингиз билан қатор тизилиб турган хилма-хил автобусларга кўзингиз тушади. Бу ердаги 51 майдоннинг ўнтасида автобуслар келиб тўхтайди ва йўловчиларни туширади, қолган 41 тасидан эса машиналар турли йўналишлар бўйича йўлга чиқади. Барча майдонларнинг номерлари ёзилган ва йўналиш адреслари кўрсатилган. Икки томонда иккита ҳовуз—фонтан. Залдан майдонга олиб чиқадиган иккита усти берк кенг йўлакларнинг икки томонида саккизтадан газ-сув дўконлари ишлаб турибди. Перронда эса қисқа муддатли кутиш учун ўриндиқлар ўрнатилган. Перронда ва залларда кўзга яққол ташланадиган яна бир нарса—катта-катта тувакларда турли хил манзарали дарахт ҳамда гул кўчатлари мавжуддир. Улар бино ҳавосини тозалаш билан бирга гўзаллик ва салобат бахш этиб турибди.

— Яқинда транспорт туриш жойларини автоматик назорат қиладиган «АКТС» ускуналари ишга тушади, — дейди бош инженер Виктор Федорович, — бу эса, диспетчерлик хизматини янада яхшилайди; қайси майдонда автобус борйўқлиги, жўнаб кетган-кетмаганлиги диспетчер хонасидаги апапаратурада кўриниб, бошқариб турилади.

Тошкентнинг янги автойўли дарвозаси хизматидан йўловчилар мамнун. Жами 4 миллион сўмликдан ортиқ маблағ га бунёд этилган «Тошкент» автовокзали йўловчилар хизматида. Тошкент области шаҳар ва районларига қатнайдиган бошқа барча йўналишдаги маршрутлар янги автовокзалга ўтиб бўлди.

Х. ОЛИМЖОНОВ.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁР

Бекобод районидаги «Победа» колхози территориясида жойлашган 36-, 21-, 35-ўрта мактаблар сифатли ремонтдан чиқарилди. Бунда колхоз қурувчилари жонбозлик кўрсатишди.

Қурувчилардан С. Абдураҳмонов, М. Ҳолиқов, М. Холматовлар намуна кўрсатиб ишладилар.

Ўқув инвентарлари ҳам биринчи сентябрга тахт қилиб қўйилди. Билим ўчоқлари дарсликлар билан тўла таъминланди.

З. ЮСУПОВ.

Тошкент тўқимачилик комбинати 2-тўқув фабрикасининг бир қатор ишлаб чиқариш илғорлари шахсий беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун янги-янги резервларни ишга солмоқдалар. Суратларда [юқоридан] шундай ишчилардан М. Ғофурова ва Л. Гоейпеналарни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотолари.

ДЎСТЛИК АЛОҚАЛАРИ

Малакали ёш бинокорлар масканига айланган 63-шаҳар ҳунар-техника билим юртида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, талабаларни совет ватанпарварлиги ва интернационализм руҳида тарбиялашга катта аҳамият берилмоқда.

Ҳозир бўлажак бинокорлар СССРдаги 40 дан ортиқ ҳунар-техника билим юрти ўқувчилари билан дўстлик алоқасини боғлаганлар. Қатор социалистик мамлакатлар ёшлари билан ҳам ўзаро ёзишмалар йўлга қўйилди.

Аълочи ва жамоатчи ўқувчилардан 30 киши туристик поездда қардош Белоруссияда сафарда бўлиб, янги дўстлар орттиришди.

А. АБДУАЛИЕВ.

МЕҲНАТ ШАВҚИ

Ҳамза районидаги вино заводи клуби одатдагидан серфайз. Кенг залнинг теварагига айлантириб стол ва стуллар қўйилган, столлар усти турли таомлар билан безатилган. Йиғилганларнинг чеҳраларида табассум жилваланади, кўзларида шодлик нури ўйнайди. Улар ўзларининг «Шавқ» — анъанавий меҳнат байрамларига тўпланишган. Саҳнада эса созанда ва хонандалар улар шодлигини авж пардаларда куйлашга шай. Саҳнадан қуйироқда чоғроқ президиум.

Бу меҳнат байрамини — «Шавқ» кечасини Ҳамза район ошхоналар трести коллективи ўтказмоқда. Маълумки, ҳар йили июль ойида Савдо ходимлари куни байрам этилади. Бундан ташқари июль ойида ўтган ярим йиллик план якунлари барча корхона, муассаса ва ташкилотларда кўриб чиқилади. Ҳамза район ошхоналар трести коллективлари ҳам ярим йилликда эришган ютуқларини ва айрим камчиликларини ўртоқлашиш ҳамда ўтган байрамларини бирга баҳам кўриш учун ҳар йили июль ойи охирида «Шавқ» кечаси ўтказишни анъанага айлантирганлар. Бугун ҳам улар шу мақсадда тўпланишган.

Трест директори Тамилла Юсупова йиғилганларни трест маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари номидан табриклар экан, коллектив эришган ютуқлар борасида батафсил тўхталди.

— Яхши хизматлари учун 231-мактаб ҳузуридаги 1-ошхона (ошпаз-бригадир К. Я. Исоқова), 30-мактаб ҳузуридаги 2-ошхона (ошпаз-бригадир В. Н. Дербишева), 6-ЖБИ заводи ҳузуридаги 3-ошхона (ошпаз-бригадир Ф. Бабанов), «Ташсельмаш» заводи ҳузуридаги 7- марказий ошхона (ошпаз бригадир А. Ботирхўжаев), 84-ГПТУ ҳузуридаги 12-ошхона (ошпаз-бригадир С. Ш. Кулиева) коллективлари «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган юксак унвонга сазовор бўлишди. 29 ишчи коммунистик меҳнат зарбдори номини олди. Убайдулла Тожиев, Самвел Агабекян, Татьяна Друзякова, Екатерина Попова ва бошқалар шулар жумласидан. 11 кишига «Совет савдо ходими аълочиси» деган юксак унвон берилди. Екатерина Дербишева ҳамда Анна Медведевалар эса «Моҳир ошпаз» унвони билан тақдирланди. Энди мана шу ярим йилликда юксак кўрсаткичга эришган коллективларни ва ишчи-ходимларни мукофотлашга ижозат бергайсизлар...

Музика садолари ҳамда гулдурос қарсаклар остида 7, 9 ва 12-ошхона коллективларига диплом ҳамда Фахрий ёрлиқ топширилди. Қарийб 100 га яқин ошхона директори, ошпаз-бригадир, ошпаз буфетчи ва бошқа ишчи-хизматчилар Ўзбекистон ССР савдо министрлигининг Фахрий ёрлиқлари ҳамда ташаккурномалари билан тақдирланди.

М. ЭРГАШЕВ.

ТИЛ БИЛГАН—ДИЛ БИЛАДИ

Хорижий тилларга сўнгги йилларда ҳурмат ва эътибор тобора ортиб бормоқда. Ривожланган социализм шароити, янги коммунистик кишининг шаклланиши ҳам бирор хорижий тилни эгаллашни тақозо қилади.

Шу боисдан республикада, қолаверса Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган Ф. Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтида ёшларнинг таълим-тарбия олишга қизиқиши янада кўпаймоқда. Ҳар йили 500—550 нафар — инглиз, француз, немис ва испан тилларидан мутахассисликка эга бўлиб пойтахт области ва республиканинг турли бурчакларига йўлланма олишяпти.

Бу йил, шонли ВЛКСМ 60 йиллиги тўйида институт даргоҳига 575 нафар ёшлар—бўлажак чет тили мутахассислари қабул қилиниши назарда тутилган. Институт қошидаги тайёрлов бўлимини битирган 80 га яқин абитуриент студентликка ҳозирданоқ қабул қилинса, демак 500 абитуриент конкурс йўли билан қабул бўлади.

Шу муносабат билан жамоатчи мухбиримиз К. Норматов институт қабул комиссияси масъул котиби ўринбосари, филология фанлари кандидати Абдураҳим Жабборов билан учрашиб, суҳбатлашди.

— Хорижий тилга бўлган ихлос кўплаб ариза тушганидан маълум бўлмоқда, — дейди А. Жабборов. Айниқса, Бухоро, Самарқанд, пойтахт областидан чет тили ўқитувчиси бўлишни орзу қилган ёшлар кўп.

Бу йилги кириш синов имтиҳонларини муваффақиятли ўтказиш учун 15 июлдан консультацияларни бошлаб юборгандик. Доцентлардан Ҳ. Ғофуров, Р. Шарипов, Ш. Рўзиев, катта ўқитувчилардан Т. Зоидова, Ш. Холматовалар сермазмун тушунтириш ишлари олиб боришди.

Қабулда яъни студентликка ўтказиш учун, институт спецификаси ҳисобга олиниб, техник воситалар (хорижий тиллар бўйича) ҳам ишлатилади. Бунда бўлажак студентнинг фанга бўлган қизиқиши, қобилияти, иқтидори аниқланади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИЮЛЬ (1978 йил) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЮКСАЛИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Одатда юксалишнинг янги истиқболлари белгиланганда ўтган даврга назар ташланади. Эришилган ютуқларга якун ясалади. Йўл қўйилган айрим камчиликлар танқидий нуқтаи назардан таҳлил қилинади. Янги, янада юксак марраларни эгаллаш имкониятлари аниқланади.

Совхозимиз ишчилари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини, ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Пленумда қилган докладини муҳокама қилар эканлар, эндиликда пахтачилик, ғаллачилик ва чорвачиликни ривожлантириш соҳасида қандай юксакликка кўтарилганликларини аниқ ҳис этмоқдалар. Ана шу юксакликдан туриб КПСС Марказий Комитетининг 1965 йилги март Пленумидан буён босиб ўтилган йўлга назар ташламоқдалар. Ўтган даврда ишлаб чиқаришни ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш соҳасида эришилган муваффақиятлардан қониқиш ҳосил қиляптилар.

Совхозимиз кўп тармоқли йирик хўжалик. катта майдонда пахта, ғалла, озуқа экинлари етиштирамиз. Йирик қорамолчилик фермамиз бор. Кўп миқдорда гўшт ва сут етиштириш имкониятига эгамиз. Қишлоқ хўжалигини юксалтириш йўлларини белгилаб берган КПСС Марказий Комитетининг 1965 йилги март Пленумидан кейин пахта, дон, гўшт ва сут етиштириш кескин кўпайди. Буни ишлаб чиқаришнинг ҳозирги даражасини унинг 1964 йилдаги аҳволига таққослаш йўли билан кўриш мумкин.

1964 йили совхозда 3605 гектар майдонга пахта, 339 гектар майдонга ғалла экилганди. Ўша йили ҳар гектар ердан 21,2 центнердан пахта, 9.6 центнердан дон олиниб, 7642 тонна пахта, 325 тонна дон етиштирилганди. 1968 йили совхозимиз базасида янги хўжалик — «Октябрь 50 йиллиги» совхози ташкил этилди. Унга бизнинг минг гектар, шу жумладан 800 гектар пахта экиладиган, юз гектардан ғалла ва беда экиладиган еримиз олиб берилди. Ҳозирги вақтда 1964 йилдагидан 800 гектар кам майдонда пахта етиштиряпмиз. Лекин пахта майдони қисқарганига қарамай, пахтанинг ялпи ҳосили камайгани йўқ, балки кўпайди. Бунга ҳосилдорликни ошириш йўли билан эришдик. Масалан, 1965—1977 йиллар мобайнида ҳар гектар ернинг ҳосилдорлиги етти центнер ошди. Ўтган йили давлатга қарийб саккиз минг тонна пахта топширилди.

Партия қишлоқ хўжалигининг ҳозирги тараққиётига асос солган ўзининг март Пленумида деҳқонлар, чорвадорларни пахтачилик, ғаллачилик ва чорвачиликни ривожлантиришнинг илмий жиҳатдан асосланган ҳамда узоқ муддатга мўлжалланган аниқ программаси билан қуроллантирди. Қолаверса, белгиланган улкан ва масъулиятли режаларни муваффақиятли амалга ошириш, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш, деҳқончилик маданиятини юксалтириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда ҳозирги даражага эришиш имкониятини яратиб берди. Бу имконият совхозимиз мисолида кўриладиган бўлса, машина-трактор паркимиздаги қудратли 30 та ҳайдов, 60 та чопиқ тракторлари, бир неча дон комбайни ва 60 та терим агрегати, ўнлаб кўсак узадиган ва кўрак чувийдиган машиналар, 60 та культиватор, 12 та «ОВХ-14» маркали агрегат ва бошқа машина ҳамда механизмлардан, йилига уч минг тоннадан зиёд минерал ўғит ва ҳакозолардан иборат.

Агар ана шу техника бўлмаганида, давлат жуда катта моддий-техника ёрдами кўрсатмаганида, етарли миқдорда минерал ўғитлар етказиб бермаганида ўтган даврда пахта ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини кескин ошириб ҳамда маҳсулот етиштиришни беқиёс кўпайтириб бўлармиди? Кейинги йилларда пахтани териш кенг машиналаштирилган, етиштирилган ҳосилнинг 80 проценти ва бундан кўпроғи машиналар билан териб олинаётган экан, бу давлат пахтачиликда энг кўп меҳнат сарфлашни талаб этадиган ҳосил йиғим-теримини механизациялаш имконини яратиб берганлиги, хўжалигимизни серунум терим машиналари билан етарли равишда таъминлаганлиги натижасидир. Бу айни пайтда ҳосил йиғим-терими муддатини кескин қисқартириш, барча етиштирилган пахтани узоғи билан бир ярим ойда йиғиштириб олиш имконини бермоқда. Маҳсулот сифатини яхшилаш, давлатга топширилган пахтани асосан биринчи сортларга ўтказишни таъминлаяпти.

Бу ўз навбатида пахтачиликдан олинадиган даромад ва соф фойданинг миқдорини кўпайтириш, ишлаб чиқаришнинг рентабеллик даражасини ошириш, хўжаликнинг экономикасини мустаҳкамлаш ва ишчиларнинг ўз меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдорлигини кучайтиришга олиб келяпти. Ўтган йили ишлаб чиқаришдан 1964 йилдагига нисбатан икки баравар кўп — қарийб 1 миллион 700 минг сўм соф фойда олинди. Ишлаб чиқаришнинг рентабеллик даражаси 1964 йилдагига нисбатан ўн баравардан зиёд ошиб, 50 процентга етди. Ишчиларнинг ўртача йиллик даромади 1500 сўмга тўғри келди. Шундай қилиб, партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми коллективимиз олдига

БИРЛАШМА ШИФОКОРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

В. П. ЧКАЛОВ номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида 244 врач ва 550 ҳамшира самолётсозлар саломатлигини муҳофаза қилади. Улардан 48 киши «Соғлиқни сақлаш аълочиси» деган фахрли номга эга. Хирургия бўлимининг мудири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Хўжаев, республикада хизмат кўрсатган врачлар И. Эргашев, Т. Чурсина, В. Винокур, Н. Зеленина, илмий фаолиятни амалиёт билан бирга давом эттираётган медицина фанлари кандидатлари Т. Ғофурова, Т. Черная, И. Данилова кабиларни авиасозлар чуқур ҳурмат қилишади.

Ютуқлар учун яқинда СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва медицина ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи медицина санитария қисмига тантанали суратга топширилди.

Н. СКРИПЛЕВ.

Ғалаба район кутубхонасида 26 минг китоб бўлиб, унинг 1,5 мингдан зиёд ўқувчиси бор. Суратда: (чапда) кутубхона бошлиғи Валентина Пилёва китобхон Иноят Абдуҳолиқовга янги китобларни танламоқда. Ўнгдаги суратда кутубхоначи Татьяна Хрестиченко кутубхонага келган янги китобларни кўздан кечирмоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

АЪЛО СИФАТЛИ СИЛОС ТАЙЁРЛАЙЛИК

Республикамиз чорвадорлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг «СССР қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисида»ги докладини, КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларини муҳокама қилиб, қишлоқ хўжалигини, жумладан, чорвачиликни ривожлантириш борасидаги вазифаларни изчиллик билан амалга оширишга киришмоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев докладида ва Пленум қарорларида, кўпгина колхоз ва совхозларда озуқа етиштириш эски усулларда олиб борилаётганлиги, замонавий технология ва фан-техника тараққиётининг ютуқлари суст жорий этилаётганлиги бу эса озуқаларнинг кўп миқдорда нобуд бўлиши ва сифатининг пасайиб кетишига сабаб бўлаётганлиги, оқсил моддасининг камлиги натижасида озуқанинг талайгина қисми ортиқча сарф бўлмоқда, деб таъкидланади.

Озуқаларни сифатли асраш, улар таркибидаги оқсил, енгил ҳазм бўлувчи углеводлар ва витаминларни камайиб кетишидан сақлаш усулларидан бири силос бостиришдир.

Озуқалар тайёрлашнинг бошқа усулларига нисбатан силос бостиришнинг афзаллиги шундан иборатки, бундай усулда тўйимли моддалар нисбатан камроқ нобуд бўлади ва қисқа муддат ичида кўплаб ширали озуқа тайёрлашга эришилади.

Аъло сифатли силосни 5—10 йил мобайнида сақлаш мумкин. Бу эса хўжаликларда, айниқса, об-ҳаво яхши келиб, силосбоп ўсимликлардан ва табиий ўтлардан мўл ҳосил олиш мумкин бўлган вақтларда бир неча йилларга етадиган озуқалар жамғариш имконини беради.

Силос тайёрлаш минерал ва органик моддаларга бой кўк масса билан, йилнинг қайси фасли бўлишидан қатъий назар, чорва молларини таъминлаш имконини яратади. Айниқса, қиш даврида қорамоллар рационида камайиб кетадиган, организм учун жуда зарур бўлган каротин моддасининг силосда 70—85 процентгача сақланиб қолиши жуда муҳимдир.

Яхши тайёрланган силос қишлоқ хўжалик моллари иштаҳасини очади, рациондаги дағал хашак ва емларнинг хушхўрлигини ва унинг таркибидаги керакли моддаларнинг нормал ҳазм бўлиш даражасини оширишга фойдали таъсир этади. Кўк ўтлардан силос тайёрланганда унинг ранги ўзгаради, нордонроқ, хушмаза, нон ҳидига ўхшаш хушбўй бўлади.

Айрим кўк ўтлардан, баъзи бир сабзавотларнинг палаклари ва баргларидан, жумладан, шувоқ, шўра ўт, картошка палаги, карам баргларидан силос бостирилганда уларнинг мазаси яхшиланиб, озуқавий қиммати ошади. Силос тайёрлаш озуқаларни сифатли сақлашда қўлланиладиган оддий ва ишончли усул бўлганлиги учун ҳам республикамиздаги кўпгина хўжаликларда яхши амалга ошмоқда. Масалан, «Красний водопад» тажриба хўжалигида, «Коммунист», «Политотдел» каби совхоз ва колхозларда бир неча йиллардан бери юқори сифатли силос тайёрланмоқда. Бироқ, айрим хўжаликларда тайёрланаётган силос сифати талабга тўлиқ жавоб бермайди. Натижада кўплаб озуқа исроф бўлади. Бундай ҳолат силос бостириш ва уни сақлашга етарли аҳамият бермаслик, силос бостириш давригача бажариб қўйиладиган ишларни ўз вақтида амалга оширмаслик натижасида содир бўлмоқда.

Юқори сифатли силос тайёрлашда муҳим аҳамиятга эга бўлган технологик жараёнлар қуйидагилардан иборат:

Хўжаликдаги мавжуд силос тайёрлашда ишлатиладиган иншоотларни, қўлланиладиган техника анжомларини 15—20 кун аввал ремонт қилиш ишларини тугаллаш, 8—10 кун қолганда силосхоналарни дизенфекция қилиш, ички қисмини эса оҳак билан оқлаш зарур.

Сифати яхши, ширали моддалар етарли бўлган силос тайёрлаш — силос иншоотларининг турига ҳам боғлиқдир. Хўжаликларда кенг тарқалган силос сақлаш иншоотларидан бири — траншеялардир. Ер устига темир бетон плиталардан қурилган траншеялардан фойдаланиш силосни очиш, ортиш, керакли жойга олиб бориш каби ишларни механизациялаш имкониятини яратади.

Янги силосхоналар хўжаликдаги қишлоқ хўжалик молларининг миқдорига, неча кун силосдан фойдаланиш даврига қараб қурилади. Ҳар қандай ҳажмдаги силос иншоотлари қурилганда ҳам, уларни 5—6 кун ичида кўк масса билан тўлатиш мумкин бўлсин. Асосий силосбоп ўсимликлар маккажўхори, оқ жўхори, судан ўти, қамиш, янтоқ кабилар бўлиб енгил ва осон силосланади.

Айрим хўжаликларда маккажўхори дон олиш учун экилади. Дон йиғиштириб олинаётган даврда маккажўхорининг поясидан шира етарли, пастки барглари кўм-кўк бўлиб, уни соф ҳолда силослаш мумкин. Агар унинг намлиги 40—50 процент бўлса, уларни сабзавотчилик чиқиндилари — лавлаги барги каби ўсимликлар билан аралаштириб силослаш керак.

Силос бостириш жараёнини яхши ва мукаммал ташкил этиш катта аҳамиятга эгадир. Шу нарсага кўпроқ аҳамият бермоқ керакки, силосланувчи массани тўхтовсиз ташиш ва шиббалаш 3—4 ёки 6—7 кун давомида узлуксиз технологик оқим асосида олиб борилмоғи керак. Силос бостириш даврида хўжаликлар ишни 2 ёки 3 сменада, комбайнлар ишини группа-группа қилиб ташкил этилса, иш унумдорлиги 10—15 процент ошади.

Яхшилаб шиббаланган силосдаги ҳарорат 30—37 даражадан ошмайди. Акс ҳолда, ундаги ҳарорат 50—60 даражагача бориб тўйимли моддалар кўпгина қисмининг парчаланиб кетишига, каротин моддасининг бутунлай йўқолишига олиб келади.

Сифатли силос тайёрлашда поя таркибидаги намлик ва шакар моддасининг етарли бўлиши ҳам катта аҳамиятга эгадир. Агар кўк массадаги намлик 60—65 процент бўлса, силос яхши сақланади ва керакли моддаларнинг нобуд бўлиши 10 процентдан ошмайди. Намлик 70 процентдан юқори бўлса озуқани чиритувчи микроблар тез кўпаяди ва силос сифатининг бузилишига олиб келади. Бундай нобудгарчиликка йўл қўймаслик мақсадида юқори намликка эга бўлган кўк массага 10 процентдан кам бўлмаган қуруқ хом ашё — буғдой ёки арпа сомонидан қўшиш лозим. Силосхона остига эса 1 метр қалинликда сомон солиш керак.

Илғор хўжаликлар чорва молларининг озуқа рационида протеин моддасининг миқдорини ошириш ва бойитиш мақсадида маккажўхори ва бошқа ўсимликлардан силос бостириш даврида улардан тайёрланган кўк массанинг ҳар бир тоннаси ҳисобига 4—5 килограмм карбомид моддасидан қўшмоқдалар. Карбомидни силосланувчи массага сувда эритиб қўшган маъқул.

Силосхоналар тўлдирилгач, уларнинг устини ҳаво ўтказмайдиган қулай, арзон синтетик плёнкалар билан ёпган маъқул. Плёнкаларни кемирувчилардан сақлаш мақсадида унинг устидан оҳак сепиш лозим. Ишлатиладиган плёнкаларнинг қалинлиги 0,15—20 мм дан кам бўлмаслиги керак. Акс ҳолда улар йиртилиб кетиши ва ҳавосизлик муҳити бузилиши мумкин.

Бу йил республикамизда маккажўхори ва бошқа силосбоп экинлардан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Силос тайёрлашда юқорида кўрсатилган технологик жараёнларга тўлиқ риоя қилинса, етиштирилаётган мўл ҳосилни нес-нобуд этмай юқори сифатли силос тайёрлашга, албатта, эришилади.

Х. АБДАЛИЕВ,
биология фанлари кандидати.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими.

ҚИШЛОҚЛАРДА

«ЗАНГОРИ ОЛОВ»

Пойтахт области «Оржоникидзегаз» конторaси район хўжаликлари ва хонадонларини газлаштиришга катта эътибор бермоқда. Ҳозирда районнинг минглаб хонадонларида беминнат «зангори олов» ёниб турипти. Колхоз ва совхозларнинг маъмурий бинолари, теплица хўжаликлари газлаштирилган.

Газлаштириш конторaси коллективи ўтган юбилей йилини катта меҳнат ютуқлари билан якунлаб, аҳоли хонадонларига газ киритиш планини 140 процент қилиб бажарди.

Газчиларнинг бу йилги режалари янада катта. Улар йиллик планни 20 декабрда бажариб, планга қўшимча равишда 50 хонадонни газлаштиришга ва аҳолига 20 тонна суюлтирилган газ етказиб беришга аҳд қилишган.

Айни вақтда газ ходимлари аҳоли ўртасида кенг ташвиқотчилик ишларини ҳам олиб бормоқдалар. Улар газ приборларини қаровсиз қолдириш, эҳтиётсизлик билан иш тутиш кўнгилсиз оқибатларга олиб келишини тушунтирмоқдалар. Улар «газдан фойдаланиш хавфсизлик ойлиги»да суҳбатлар уюштирдилар ва инструктаж бердилар.

— Бу тадбирлар ўз самарасини бермоқда, — дейди «Оржоникидзегаз» конторaси бош инженери Р. Валиев, — шунинг учун ҳам районимизда кўнгилсиз ҳодисалар тобора камаймоқда. Шу беш йилликда ҳамма хонадонларга «зангори олов»ни олиб кириш ниятидамиз.

Ш. АКБАРОВ.

қўйган иқтисодий ва социал вазифалар муваффақиятли ҳал қилиняпти. Хўжалик меҳнаткашлари турмушининг фаровонлиги партия талаб этган даражага кўтариляпти.

Давлат колхоз ва совхозларга бераётган жуда катта моддий-техника ёрдамининг кучи ҳамда самараси бу йилги мураккаб шароитда айниқса кўпроқ сезилди. Баҳорда қарийб тўрт минг гектар майдонга ғалла, чигит, беда ва маккажўхорини қулай агротехника муддатларида экиб олдик. Лекин шундан кейин ёғингарчиликнинг кўп бўлиши, устма-уст қаттиқ сел ва жала ёғиши сабабли 1100 гектар майдонга чигитни қайта экишга тўғри келди. Дастлабки даврда умуман ғўзанинг ривожланиши 15 кун, чигит қайта экилган майдондаги экиннинг ривожланиши эса 25—30 кун орқада эди.

Пахтакорларимиз ва механизаторларимиз пахта етиштиришни кўпайтириш ва ўнинчи беш йиллик план топшириқларини тўлатўкис адо этишга қандай азму-қарор қилганликлари, улар пахтачиликда бой тажриба ва юксак маҳоратга эга бўлганликларини бу йил амалда исбот этдилар. Гарчи об-ҳаво шароити ноқулай бўлса ҳам ғўзаси нобуд бўлган майдонга чигит бир ҳафтада қайта экиб олинди.

Лекин иш бу билан тугамаган эди. Ривожланишдан орқада қолаётган ғўзанинг, айниқса чигит қайта экилган майдонлардаги ғўзанинг ўсишини тезлаштириш зарур эди. Бу ғўза қатор ораларини тез-тез культивация қилиб, чириган гўнг солиб, тупроқни шамоллатиш ҳамда қиздиришни тақозо этарди. Айни вақтда чигит экиш билан бирга ерга солинган ўғитларни сел ва жала суви ювиб кетганини, ғўза озуқа моддаларига муҳтож эканлигини, унинг ўсиши ва ривожланиши учун азот, фосфор ва калий жуда зарурлигини ҳисобга олиб, экинни озиқлантиришга зўр бериш лозим эди.

Биз худди шундай қилдик. Барча майдондаги ғўза ҳозиргача етти марта культивация қилинди, уч марта суғорилди, икки марта чопиқ қилинди. Ғўза май ойининг охирида гектарига 150 килограммдан азотли ва 100 килограммдан фосфорли ўғитлар солган ҳолда биринчи марта, июнь ойининг биринчи ярмида гектарига 250 килограммдан азотли ва 80 килограммдан калийли ўғит солган ҳолда иккинчи марта ва июль ойининг бошида гектарига 100 килограммдан азотли ўғитни гўнгга аралаштириб солган ҳолда учинчи марта озиқлантирилди. Бу орада ҳар гектар ерга ўрта ҳисобда уч тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Ҳозир чириган гўнг «шарбат» қилиб оқизиляпти. Август ойининг ўртасигача ҳар гектар ерга 5—6 тоннадан гўнг солинади.

Ҳозир пахта далаларида 60 культиватор, 12 та «ОВХ-14» маркали агрегат ишлатиляпти. 250 сувчи ғўзани суғоряпти. Механизаторлар ва сувчилар ғўза парваришида юксак сифат учун курашмоқдалар. Улар суғориш билан культивация орасида узилиш бўлишига, ғўзанинг чанқаб қолиши ёки ортиқча сув ичишига, суғоришдан кейин қатор ораларидаги тупроқ қотиб кетишига ва натижада культивация қилганда кесак кўчишига йўл қўймасликка интиляптилар. Бегона ўтларга қарши кураш олиб бориляпти. Фармон Суяров, Акбар Бозорбоев, Аҳмадали Отавалиев, Мингбат Сирожиддинов каби уста механизаторлар техника кучидан унумли фойдаланиб, ғўза қатор ораларини белгиланган вақтда сифатли культивация қилаётган бўлсалар, Жўравой Ҳасанов, Каримжон Миргалимов, Файзулла Зоҳидов, Тожибой Мирзаев ва Аҳмад Аллаев сингари тажрибали сувчилар сувдан тўғри ва самарали фойдаланиб, ғўзани қондириб суғоришга эришмоқдалар. Улар ҳаво ҳаддан ташқари исиб, экиннинг сувга бўлган талаби кучайган ҳозирги шароитда меҳнатда яхши ибрат кўрсатмоқдалар.

Пахтакорларимиз ва механизаторларимиз бой тажрибалари ва юксак маҳоратларини ишга солиб, техника ҳамда ўғитлардан самарали фойдаланиб, ғўзани сифатли парвариш қилганликлари, унинг ўсиши ва ривожланишини тезлаштириш мақсадида агротехника усулларидан моҳирлик билан фойдаланганликлари туфайли умуман ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликни тугатишга, чигит қайта экилган майдондаги ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликни эса кескин камайтириб, 6—8 кунга келтиришга эришдилар. Ҳозир чигит қайта экилмаган майдондаги ғўзаларнинг бўйи 70—75 сантиметрга етди, ҳар туп ғўзада 14—15 тадан ҳосил шохи 2—3 тадан кўсак пайдо бўлди. Чигит қайта экилган майдонлардаги ғўза ҳам ёппасига гуллаб, ҳосилга ҳосил қўшяпти.

Пахтакорларимиз КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларини зўр кўтаринки руҳ билан қарши олдилар. Улар партия қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан ўз олдиларига қўйган улкан ва масъулиятли вазифаларни муваффақиятли бажариш мақсадида юксалиш истиқболларини, пахта етиштиришни кўпайтириш режаларини белгиламоқдалар.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига, — ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Пленумдаги докладида қилган даъватига жавобан пахтакорларимиз бу йил ҳар гектар ердан пландаги 31.5 центнер ўрнига 36 центнердан ҳосил олиш ва 10.000 тонна «оқ олтин» етиштириш, механизаторларимиз эса бу ҳосилнинг камида 80 процентини машиналар билан териб бериш мажбуриятини олишди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Пленумда қилган докладида фақат ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили планини муваффақиятли бажариш билан чегараланиб қолмасдан, умуман беш йиллик планни тўла-тўкис бажариш ва шу тариқа келгуси беш йилликка пухта замин яратиш ҳам зарурлигини уқтирди. Шуни айтиш керакки, совхозимиз пахтакорлари шу чоққача партия ўз олдиларига қўйган вазифаларни талаб этилган даражада бажариб келдилар. Улар бундан кейин ҳам ўзларининг ана шу анъаналарига содиқ бўлиб қоладилар. Пахтачиликни партия кутганидек ривожлантиришга, маҳсулот етиштиришни янада кўпайтиришга эришадилар.

Пахта етиштириш юзасидан белгиланган беш йиллик планни тўрт йилда бажариш мўлжалланяпти. 1980 йилга бориб пахтанинг ҳосилдорлиги 40 центнерга, ялпи ҳосили эса 11800 тоннага етказилади.

А. ҚОЗОҚБОЕВ,
Бекобод районидаги «КПСС XXV съезди» совхозининг директори, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

ДУНЁ ОВОЗИ

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

Польшанинг **«Глос праци»** газетаси Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг уч йиллигига тўхталиб, қуйидагиларни ёзади: кенгашнинг муваффақиятли тугалланганлиги Европа қитъасидаги соғлом фикр юритувчи сиёсий кучларнинг ғалабаси бўлди.

Социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатларнинг изчил ҳаракатлари туфайли ана шу самарали натижага эришилди. Бу мамлакатлар кескинликни юмшатишни турли ижтимоий-сиёсий тузумдаги мамлакатларнинг тинч-тотув яшаши ва ҳамкорлик қилишининг асосий омили, деб ҳисоблайдилар. Бу — Ғарбда гарчи ҳамиша қатъият билан бўлмасада ва Шарқ билан Ғарб ўртасида музокара бошлашга тайёр турган сиёсий кучларнинг ҳам ғалабаси бўлди. Аммо ҳозирги пайтда жаҳонда Хельсинки кенгашининг ғояларига қарши чиқаётган сиёсий кучлар ҳам бор. Уларнинг фаолияти якунловчи актнинг руҳига зиддир. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари Хельсинки кенгашида қабул қилинган қарорларни тўла-тўкис ва ҳар томонлама амалга оширишни зўр қатъият билан ёқлаб чиқмоқдалар. Бу кенгашнинг қарорлари мустаҳкам тинчлик, хавфсизлик ва Европа ҳамкорлиги асосларини белгилаб беради.

Францияда чиқадиган **«Юманите»** газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: Хельсинки кенгаши якунловчи актининг ҳеч мустасносиз ҳамма қоидалари амалга оширилиши керак. Якунловчи актда 10 принцип баён этилган. Бу принциплар халқаро муносабатларни тинч-тотув яшаш руҳида янгича ва конструктив равишда белгилаб берди.

Ёшлар ва студентларнинг XI Жаҳон фестивали Куба матбуотининг асосий мавзуи бўлиб қолди. **«Гранма»** газетаси ер юзидаги ёш авлод бу фестивалда антиимпериалистик бирдамликни мустаҳкамлаш, тинчлик ва дўстлик йўлидаги курашни кенгайтиришга қатъий қарор берганлигини намойиш қилмоқда.

Ўрим-йиғим кампаниясининг бориши Чехословакия матбуотининг асосий ички сиёсий мавзуларидан бири бўлиб қолмоқда. Газеталарда босиб чиқарилган хабарларда деҳқонларнинг ва уларга ёрдам бераётган саноат корхоналари ишчилари, хизматчилар ва студентларнинг зўр ғайрат билан қилаётган меҳнати ёритилмоқда. Улар мамлакатда ҳавонинг қуруқ келишидан энг кўп фойдаланиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

«Нян зан» газетасида (ВСР) республиканинг турли районларида дала ишлари қандай бораётганлигига доир хабарлар босиб чиқарилмоқда.

Франциянинг **«Фигаро»** газетаси Кампучия ҳарбий делегациясининг Пекинга қилган визити тўғрисида қуйидагиларни ёзади: бу визит Кампучия — Вьетнам чегарасидаги кескинлик кучайган бир пайтга тўғри келди. Бу визит, деб ёзади **«Паризьен либер»** газетаси, Пекин Пномпенни астойдил қўллаб-қувватлаётганлигини исбот қилади.

Парижда чиқадиган **«Орор»** газетасида Яқин Шарқдаги аҳволга тўхталиб, Миср президенти Садат «тинчлик» йўлидаги уринишларида» боши берк кўчага кириб қолди, деб уқтириб ўтади.

Англиянинг **«Дейли телеграф»** газетаси СВАПО ташкилотидаги Африка партизанларининг Намибияда Жанубий Африка қўшинларига қарши уруш ҳаракатлари кучайганлигини қайд этади. Лондоннинг **«Морнинг стар»** газетаси НАТО мамлакатларининг яқинда Заирдаги Шаба вилоятида қилганларидек Родезияга бостириб кириш операциясини такрорлаш ниятларини кескин қоралайди.

(ТАСС).

ЎЗАРО МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистон билан СССР ўртасида ўзаро манфаатли савдо алоқалари тўхтовсиз ривожланмоқда. 1953—1975 йиллар даврида улар ўртасидаги савдо оборотининг ҳажми 13 миллион рупиядан 7,5 миллиард рупияга етди. Ҳозирги кунда Совет Иттифоқи Ҳиндистон билан энг кўп савдо қилаётган тўртинчи мамлакат бўлиб қолди. Мамлакат савдо-саноат доираларининг органи «Экономик таймс»нинг фикрича, Ҳиндистон билан савдо алоқаларини ривожлантириш жиҳатидан СССР тағин ҳам юқорироқ поғонага кўтарилиб бормоқда.

Ҳиндистон чет мамлакатларга сотаётган чой, кофе, ширинликлар, пойафзал ва жут буюмлар каби анъанавий моллар билан бир қаторда хилма-хил саноат буюмларини, пўлат конструкцияларни, дори-дармонларини Совет Иттифоқи тобора кўпроқ харид қилмоқда. Ҳиндистон СССРдан машина-ускуналар, нефть маҳсулотлари, ўғитлар, рангли металлар, шунингдек СССР ёрдами билан барпо этилаётган объектлар учун ускуналар олмоқда.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида 1976—1980 йиллар учун тузилган савдо битими савдо-сотиқ ҳажмини бир ярим-икки баравар кўпайтиришни кўзда тутади. Иқтисодий ҳамкорликнинг янги соҳаларини топишга ёрдам берувчи миллий виставкалар ва ярмаркалар бу мақсадга эришишда катта роль ўйнайди. Шу муносабат билан Ҳиндистон матбуотининг уқтириб ёзишича, 1 августда Москвада очилган виставка Ҳиндистоннинг шу вақтгача чет элларда ўтказган жамики савдо-саноат кўргазмаларининг энг каттасидир.

БОЛИВИЯДАГИ АҲВОЛ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Боливиядан бу ерга келган хабарларда айтилишича, шу мамлакатда яқин вақт ичида янги умумий сайлов ўтказиш учун кураш давом этмоқда. Маълумки, 9 июлда ўтказилган овоз бериш натижасида президентликка расмий номзод генерал Хуан Переда Асбун давлат бошлиғи деб эълон қилинган эди. Олий сайлов трибунали сайлов натижаларини сохталаштирилган деб ҳисоблаб, бу натижаларни бекор қилганлигига қарамай, Х. Переда Асбун давлат бошлиғи деб эълон қилинган эди. Янги сайловлар яқин ярим йил ичида ўтказилиши керак эди. Бироқ, Х. Переда Асбун янги сайловлар фақат 1980 йилдагина ўтказилишини айтди.

Боливия коммунистик партиясини ҳам ўз ичига олган демократик ва халқ фронти томонидан номзоди кўрсатилган ва сайловда анчагина овоз олган Э. Силес Суасо қатъий норозилик билдирди. Бу ерда ўтказилган матбуот конференциясида у шундай деди: республика аҳолиси мустақиллик эълон қилинган куннинг навбатдаги йиллик байрами ўтказиладиган 6 август кунида муваққат ҳукумат сайлов ўтказиладиган кунни эълон қилсин, деб талаб қилмоқда. Шу билан бирга, — деди у, — бу сана мамлакатда амалда бўлган қонунлар қоидасига жавоб бериши лозим.

Оппозициянинг талабларини халқ оммаси тобора кўпроқ қўллаб-қувватламоқда. Бунга Боливия пойтахти — Ла-Пас яқинидаги Корипат шаҳрида ўтказилган қишлоқ аҳолисининг оммавий намойиши яққол далил бўлди. Намойишчилар 9 июлда сайлов номи билан ўтказилган найрангбозликни қораладилар ва ўша куни ҳукмрон режим томонидан бузилган қонунчиликни тиклашни талаб қилдилар.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ПРАГА. Чехословакия федерал статистика бошқармасининг хабар қилишича, республика аҳолиси шу йил июнь ойининг охирида 15 миллион 138 минг кишига етган. Чехия Социалистик Республикасида 10 миллион 246 минг киши, Словакия Социалистик Республикасида 4 миллион 892 минг киши яшайди.

● РИМ. Италияда коммунистик матбуот фондига маблағ тўплаш юзасидан Италия коммунистик партияси ҳар йили ўтказадиган кампания зўр муваффақият билан давом этмоқда. Сўнгги маълумотларга кўра, Компартия нашр этаётган газета ва журналларнинг эҳтиёжлари учун ҳозирдаёқ 5,5 миллиард лирага яқин пул тўпланган. Ўтган ҳафта ичидагина шу кампания давомида қарийб 1 миллиард лира тўплашга муваффақ бўлинди.

● ЛОНДОН. Англия коммунистларининг «Морнинг стар» газетаси редакцияси биносида портлаш содир бўлди. Редакция ходимларидан бири жароҳатланди.

Янги фашист гуруҳларига мансуб бўлган безорилар Буюк Британия Компартиясининг ва ирқчиликка қарши иттифоқ оммавий жамоат ташкилотининг биноларида бир неча бомба портлатганликлари яқиндагина матбуотда хабар қилинган эди.

● АДАН. Миллий фронт бирлашган сиёсий ташкилоти Марказий комитетининг Бош секретари, Яман Халқ Демократик Республикаси президентлик кенгашининг аъзоси Абдулфаттоҳ Исмоил Яман Халқ Демократик республикаси оммавий ахборот органларининг ходимлари ҳузурида гапириб, матбуот янги кишини камол топтириш, халқнинг синфий онгини мустаҳкамлаш ишида катта роль ўйнаши керак, деди.

Демократик Яман матбуоти олдида турган вазифаларнинг муҳимлиги янги типдаги авангард партиянинг таъсис съездига тайёргарлик кўрилаётганлиги муносабати билан айниқса кучаяди, деб таъкидлади А. Исмоил.

(ТАСС).

Яқинда Японияниннг Хиросима ва Нагасаки шаҳарларига атом бомбалари ташланганига 33 йил тўлади. Суратда: атом бомбаси портлашидан ҳалок бўлган болаларга Нагасаки шаҳрида ўрнатилган ёдгорлик.

И. Вайнштейн фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

5592 РАҚАМЛИ ПАТЕНТ

1928 йилнинг 3 августи, қоқ туш пайтида экранда юриб келаётган одамнинг жонли тасвири гавдаланди... Электрон телевидение шундай бошланганди. Қувончлиси шундаки, бу воқеа Тошкентда содир бўлганди.

1978 йили ўлкамизнинг энг чекка, тўрт атрофи Туркистон тоғ тизмалари билан ўралган Еттикечув қишлоғининг аҳолиси Москва кўрсатувини томоша қилди. Ўшанда яъни бундан ярим аср муқаддам мўъжиза яратган икки ижодкор энг узоқ, тоғли қишлоқларда ҳам зангори экранлар пайдо бўлишини аниқ билишарди. Уларнинг бири телевидениенинг ихтирочиси Борис Грабовский бўлса, иккинчиси Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитетининг биринчи раиси Йўлдош Охунбобоев эди. Ота телевидение ҳақидаги ҳукумат қарорига имзо чеккан дунёдаги биринчи давлат арбоби бўлди.

Илмий изланишлар В. И. Ленин Декрети билан асос солинган Тошкент Давлат университети лабораториясида бошланганди.

Биринчи телекамера ва телевизорни йиғиш ишларида Тошкент яқинидаги Бўзсув ГЭС қурилишининг ишчи ва инженерлари ёрдам беришди. Улар бунгача — 1926 йилнинг 1 майида ГЭСни ишга туширишган эди. Ҳозирги замон аппаратура қанчалик мукаммал бўлмасин, унинг схемасида Борис Павлович Грабовский ихтиро қилган биринчи электрон телекамера ва биринчи электрон телевизорнинг хусусиятлари мавжуд.

Авваллари ҳам юзлаб схемалар ихтиро қилиниб, уни жорий эттиришга уриниб кўрилган. Жумладан 1911 йили Петербург технология институтининг профессори Борис Львович Розинг тасвирни узоққа узатиш аппаратини намойиш қилган эди. Ойна ёрдамида жонсиз тасвир кўрсатиларди. Лекин Б. П. Грабовскийнинг схемаси соддалиги, ихчамлиги, пухталиги билан шу кунгача ҳам иш бермоқда. Бугунги телевизор бундан ярим аср аввал Тошкентда тажрибадан ўтган принцип бўйича ишламоқда.

5592 рақамли патентда СССР Герби муҳрланган. Патент 1928 йил, 30 июнда берилган... Грабовскийнинг телекамера схемалари чизилган дафтарини варақлар эканмиз қуйидаги шеърга кўзингиз тушади.

Олға, Тонг яқин, дўстлар,
Салом, деймиз эркин
учрашувда.
Бақувват қўллар қисар
қўлингиз,
Туйғулар бўрони
олишувда.

Бу сатрлар ихтирочининг отаси украиналик революционер шоир Павло Арсеньевич Грабовскийнинг қаламига мансуб. Шоир оламдан ўтганида ўғли Борис Грабовский ихтиёрий равишда Қизил Армия сафига кириб 1 ва 4-Туркистон батареяси билан граждандар урушида жанг қиларди. Кейин Тошкент Совет партия мактаби, университетида таҳсил кўрди.

Телевидение бўлса унинг 70 та ихтиросидан биттаси.

Е. ЕФИМОВ.
«Неделя»дан.

ТОШКЕНТ ТЕАТРЛАРИДА

Охунбобоев номли республика ёш томошабинлар театрида қозоқ адиби Аразбек Бадиковнинг драматик поэмаси асосида ёзилган «Қорақум фожиаси» спектаклининг премьераси бўлди. Спектакль Қозоғистонда Октябрь революциясидан кейин Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш ва маҳаллий буржуазияга қарши дастлабки комсомолларнинг олиб борган курашлари ҳақида ҳикоя қилади.

Драматург Неъмат Рўзимуҳамедовнинг «Раҳмат, капитан» (чапда) спектакли совет милициясининг урушдан кейинги йиллардаги фаолияти ва унинг безориларга қарши олиб борган курашлари ҳақида ҳикоя қилади.

А. Ризқиев ва А. Усмонов фотолари.
ЎзТАГ фотохроникаси.

ДОВРУҒИ ДОВОН ОШГАН

ЛАВҲА

Салқин тонг шамоли дарпарда учларини ўйнаб, димоққа ёз неъматларининг сархуш исларини келтириб тутди. Кўзлардан тонг уйқусини ҳайдаб дилларга сурур бахш этувчи мусаффо шаббода олимнинг олдидаги қоғозларни шилдиратиб ўтди. Комилжон ака ручкасини оҳиста қўйиб, ўрнидан турди. Узоқдан — тоғ орқасидан мўралаб турган қуёшнинг илк нурлари гуллар баргидаги томчиларда жилолана бошлади.

У серфайз хиёбон бўйлаб бораяпти. Қадрдон хиёбоннинг соя-салқин йўлкасидан кафедрага, тонгда қоғозга туширган фикрларини амалда синаб кўриш ва шогирдларининг илмий ишларидан хабар олиш, кўрсатмалар бериш учун кетаяпти.

Комилжон ака бахтиёр устозлардан. Ҳозиргача унинг шогирдлари 120 га етиб қолди. 87 киши кандидатлик, 31 киши эса докторлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди.

Комилжон аканинг жўшқин ёшлиги Тошкент атрофидаги сўлим далаларда ўтди. Ўрта мактабни аъло баҳолар билан битириб янги парвозларга шайланиб турганида фашист галалари Ватанимиз тупроғига хиёнаткорона бостириб кирди. Тенгқурлари қатори Комилжон ҳам қўлига қурол олди. У 1943 йилдан то 1945 йилгача 2-Украина фронтида фашист босқинчиларига қарши жангларнинг олдинги марраларида бўлди.

Уруш тугагач Комилжон она юртига Ватанининг жанговар нишонлари билан қайтди. Шифокор бўлишни мақсад қилиб қўйган ғолиб жангчи 1945 йили Тошкент Давлат медицина институтига ўқишга кирди. Студентлик йиллари Зуфаров ҳаётида ўчмас из қолдирди. У курсдошлари орасида илмга чанқоқлиги, турмуш тажрибаларига бойлиги, ташкилий ишларда активлиги билан ажралиб турди.

1951 йили институтни муваффақият билан битиргач, истеъдодли талабалар қаторида институт аспирантурасида қолдирилди. Илм йўлига тушган ёш олим тунни тонгга улаб ўқиди, изланди. Ўз меҳнатининг илк самараларини кўрганда қувончининг чеки йўқдек эди унга. Ҳар бир янги ижодий самара, ҳар бир кичик кашфиёт ёш олимни юксакларга чорлади, кучига куч, ғайратига ғайрат қўшди.

У 1954 йили ўз илмий кузатишларининг натижаси сифатида «Ҳиқилдоқ қопқоғининг элементлари» мавзуида кандидатлик, 1962 йилда эса «Деафферентирланган буйрак ўзгаришининг цитологик ва гистохимик анализи» мавзуида докторлик диссертациясини ёқлади. Медицинанинг актуал проблемаларидан бирига бағишланган мазкур илмий тадқиқот буйрак касаллиги билан оғриган беморларни даволашда шифокорлар олдида турган қатор муаммоларнинг ечилишига имкон берди. Натижада юзлаб беморларга иккинчи марта ҳаёт инъом этилди. Истеъдодли олим кейинчалик Совет Иттифоқида биринчи бўлиб электрон микроскопик авторадиография ҳамда цитохимия методлари билан даволашни йўлга қўйди. Ўзбекистонда медицина соҳасида биринчи электрон микроскопик лабораторияни ташкил этди. Салкам чорак асрлик илмий фаолияти давомида 300 дан ортиқ илмий иш, 17 монография ва Совет Иттифоқида биринчи маротаба яратилган тўқима ва аъзоларнинг электрон микроскопиясига бағишланган учта атлас яратилди. Мазкур илмий ишлар фақат Совет Иттифоқидагина эмас, балки хорижий олимларининг таҳсинига сазовор бўлди. Улар тажриба алмашиш учун Тошкент медицина институтининг Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳақиқий аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор Комилжон Аҳмаджонович Зуфаров бошчилик қилаётган гистология кафедрасида бўлганларида кафедра лабораторияларида олиб борилаётган илмий тадқиқотлар кўламига юқори баҳо бердилар.

— Профессор К. А. Зуфаров бошчилик қилаётган лабораториядаги илмий ишлар ва ўтказилаётган тадқиқотлар менда катта таассурот қолдирди. Ҳал қилинаётган муаммолар жуда самарали, шу билан бирга энг янги усуллар асосида олиб борилаётир. Мен лаборатория ходимларига медицинанинг янги муаммоларини ҳал этишда катта муваффақиятлар тилайман, — деди япониялик профессор Т. Наняма.

Академик К. А. Зуфаров ва унинг лабораториясида олиб борилаётган илмий тадқиқотлар ҳақида Венгрия Фанлар академиясининг президенти, анатомия институтининг директори Янош Сентоготаи, АҚШдаги Мичиган университети медицина коллежининг профессори Ж. Родин, ГДРдаги анатомия институтининг профессори Х. Шумахор ва кўплаб бошқа жаҳон медицинасининг йирик олимлари ҳам қимматли фикрлар билдиришди. К. А. Зуфаров медицина фанида йирик ишлар, самарали тадқиқотлар олиб бориш билан бир қаторда ўзбек халқи маданий тарихида илк бор нашр этилаётган фундаментал универсал қомус яратиш ишига ҳам бош-қош бўлиб келмоқда.

Олим Ўзбек Совет Энциклопедиясининг Бош муҳаррири сифатида республикамизнинг йирик мутахассис олимларини қомус яратиш ишига тобора кенгроқ жалб этди. Бутуниттифоқ анатомлар, гистологлар ва эмбриологлар жамияти Президиуми раисининг биринчи ўринбосари, мазкур жамият Ўзбекистон бўлимининг раиси, Цитология бўйича илмий Совет раиси, «Анатомия, гистология, эмбриология архиви» ва «Ўзбекистон медицина журнали» редколлегия аъзоси, Совет — Венгрия дўстлиги жамияти Ўзбекистон бўлимининг раиси К. А. Зуфаровга яқинда Чехословакия ва Болгариядан қувончли хабар келди. К. А. Зуфаров олиб бораётган илмий тадқиқотларнинг чуқурлиги, актуаллиги, пухталиги ва бевосита даволашдаги самарадорлиги учун олим Чехословакия медицина ассоциациясининг Пуркинье номли медали ва Болгария медицина ассоциациясининг фахрий дипломини олишга сазовор бўлди. Биз забардаст олимимизни дўстлар мукофоти билан қизғин табриклаймиз ва инсон саломатлиги йўлидаги эзгу ишларида катта муваффақиятлар тилаймиз.

К. РИХСИЕВ.

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДА

БИРИНЧИ ҚЎНҒИРОҚ ЯҚИН

Бу йил район мактаблари ўтган йилдагига нисбатан ўн кун илгари ремонтдан чиқарилди. 43 та мактабнинг ҳаммаси янги ўқув йилига тахт.

Янги мактаб бинолари ҳам жадал суръатлар билан қад кўтармоқда. «Красний водопад»да 1176 ўринли мактаб биноси шу ойда фойдаланишга топширилади. Шунингдек, «Маданият» ҳамда «Правда» колхозларида ҳам ҳар бири 640 ўринли мактаб қурилмоқда. Райондаги барча мактабларда ўқувчилар учун янги жавонлар тахт қилиб қўйилди. Жуда кўп мактабларда синф хоналари политехника таълими асосида жиҳозланди.

Бу йил район меҳнаткашларининг 2700 дан ортиқ ўғил-қизлари 1-синфга боришади. Улар учун ҳам мактабларда барча қулайликлар яратилмоқда.

●

ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

Қибрай посёлкасида ажойиб жамоат ва турар-жой бинолари фойдаланишга топширилмоқда. Ҳозиргача бу ерда ҳар бири 36 ва 32 оилага мўлжалланган тўртта турар-жой биносида уй тўйлари бўлиб ўтди.

3-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари қурган бино 40 оилага мўлжалланган бўлиб, унинг пастки қаватида гастроном жойлашган. Бу ўз-ўзига хизмат қилувчи гастрономда ўндан ортиқ бўлим ишлаб турибди.

Қўли гул қурувчилар посёлкада яшаётган кичкинтойларни ҳам унутаётганлари йўқ. Шу кунларда 140 ўғил-қизга мўлжалланган болалар боғчаси битай деб қолди. Биринчи сентябргача боғча ўз бағрига кичкинтойларни қабул қилади. Бундан ташқари марказда йил охиригача яна бир 90 ўринли болалар боғчаси қад кўтаради.

●

КИТОБХОНЛАР СОНИ ОШЯПТИ

Районда китобхонлар сони йил сайин ортиб бормоқда. Китоб фонди ўтган йилдагига нисбатан анча кўпайди. Ҳозир 53 та кутубхона бўлиб, китоб сони 190405 га етди. Ўқувчилар сони эса 13044 кишига етди.

Шу кунларда колхоз, совхоз дала шийпонларида 97 та кўчма кутубхона ташкил этилган. Бу кутубхоналарда сиёсий, бадиий ва янги чоп этилган брошюралар бор. Кўчма кутубхоналарда китобхонларни қизиқтирадиган турли мавзуларда суҳбатлар ҳам ўтказиб туриладиди.

●

АВТОКЛУБ ДАЛАДА

Район маданият уйи қошида ташкил этилган ансамбль аҳолига намунали хизмат қилмоқда. Бу ансамбль иккита автоклуб ташкил этиб, дала меҳнаткашлари ҳузурида меҳмон бўляпти. Автоклубда олдин лекция ўқилади, кейин савол-жавоб бошланади. Шундан сўнг томошабинлар илтимосига биноан концерт қўйиб берилади.

Қишлоқ клублари ҳам аҳолига яхши хизмат қилмоқда. Уларда шу кунгача 20 дан ортиқ кеча ўтказилди. 57 та бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари ҳам деҳқонлар ҳузурига бориб туришади. Буларнинг ҳаммасида 1697 та ҳаваскор қатнашмоқда. «Совет Армиясига шон-шарафлар бўлсин!», «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялайлик» деган темада ўтказилган кечалар ҳаммада яхши таассурот қолдирди.

М. ЗАРИПОВ.

ОҚҚЎРҒОН райони яқинида Тошкент воҳасидаги энг кўҳна шаҳар қолдиқлари топилди. Археологларнинг текширувлари натижасида бу эрамиздан аввалги XI—XII асрлардаги Қанқа шаҳрининг қолдиқлари эканлиги аниқланди. Суратда: қазиш ишлари олиб борилаётган участка.

Р. Ғофуров фотоси.
(ЎзТАГ).

СПОРТ

ЯНА КЕЧИКТИРИЛДИ

Шахмат бўйича жаҳон чемпиони Анатолий Карпов билан шу номга даъвогар Виктор Корчной ўртасида ўтказилаётган мусобақада ҳисоб ҳамон очилгани йўқ. Навбатдаги еттинчи партия ҳам кечиктирилди.

Багиода ўтказилаётган бу ўйинни шарҳлаётган мутахассисларнинг кўпчилиги В. Корчнойнинг ноўрин ҳатти-ҳаракатларини таъкидлашмоқда. Жумладан, «Дейли экспресс», «Таймс джорнэл» газеталари бешинчи партияда 107-юришдан кейин тахтада дуранг ҳолат юз бергандан кейин ҳам даъвогар ўйинни давом эттирганлигини ва бу билан чемпион асабига тегмоқчи бўлганлигини ёзади. В. Корчной жаҳон чемпиони номи учун ўтказилган мусобақалар тарихида рекорд ўрнатмоқчи бўлиб шундай иш тутганлиги ҳам эҳтимолдан холи эмас. 1961 йил М. Ботвинник билан М. Таль ўртасидаги ўйин 121 юришгача давом этган эди. Энди эса рекорд 12 соатлик ўйиндан кейин 124 юришга тенг бўлиб қолди.

Кечиктирилган еттинчи партия кеча давом эттирилди.

ХАЛҚАРО ТУРНИР

«Правда Востока» газетаси соврини учун «Шашка юлдузлари» деб номланган турнир ҳар йили ўтказиб келинмоқда. 1971 йилда Чирчиқда бошланган ўзига хос бу мусобақа юз катакли шашка бўйича аёллар ўртасида жаҳон биринчилиги ва кейинчалик эса СССР чемпионатларини ўтказишга сабабчи бўлди. Бошқача қилиб айтганда, газета ташаббуси билан бошланган кучли шашкачиларнинг мусобақаси спортнинг бу тури бўйича ҳам мамлакат ва жаҳон биринчиликларини ўтказишга асос солди.

Тошкентда бошланган бу сафарги анъанавий биринчилик яна шуниси билан характерлики, унда Голландия, Чехословакия, Польша вакиллари ҳам иштирок этишмоқда. Мусобақада республикамиз спорт шарафини тошкентлик спартакчи Озода Аҳмедова ҳимоя қилмоқда.

СОЧИҚ — МАҒЛУБИЯТ БЕЛГИСИ

Боксда шундай бир одат бор. Шогирдини рақибга қараганда кучсизлигини сезган ва учрашувни давом эттиришдан манфаат кўрмаслигига кўзи етган тренер рингга сочиқ ташлайди. Учрашув судьяси эса олишувни тўхтатади.

Львовда Дўстлик армиялари спортчиларининг анъанавий чемпионатида қатнашаётган тошкентлик Дмитрий Грубов навбатдаги учрашувда Болгария боксчиси Валири Пирванов устозини ана шундай кўнгилсиз ҳолатга солди. Бу беллашув совет боксчисининг тўла устунлигида ўтди ва учрашув тугамасданоқ судья уни тўхтатиб Д. Грубов ғолиб келганлигини эълон қилди. Боксчимиз ярим финалда руминиялик Х. Султон билан учрашади. Румыния боксчиси венгер И. Варгани мағлуб этиб, ярим финалга йўлланма олди.

ИККИНЧИ ЭШЕЛОНДА

Мамлакат чемпионатининг иккинчи лигаси бешинчи зонасида пешқадамлик қилаётган Фрунзенинг «Олға» ва Навоийнинг «Зарафшон» командалари орасидаги фарқ ҳамон битта очко бўлиб турибди. Навбатдаги турда «Олға» «Каршистрой» командасини 2:0, «Зарафшон» эса «Хоразм» футболчиларини 2:1 ҳисобида енгишди. Шундай қилиб, 25 турдан сўнг «Олға» ҳисобида 39 та, «Зарафшон»да эса 38 та очко бор.

Келаси йил биринчи лигада қатнашиш ҳуқуқини олиш учун беллашадиган финалчилар ўйинида қатнашиш имконини берадиган иккита йўлланмага «Янгиер» ҳам даъвогар бўлиб турибди. Сирдарё футболчилари 35 очко билан турнир жадвалининг учинчи поғонасида боришмоқда. «Янгиер» кейинги ўйинларни бир мунча баҳамжиҳат ўтказиб, пешқадамлар билан орадаги фарқни тобора камайтирмоқда. Сирдарё футболчилари ўтган турда Жамбулнинг «Химик» командасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими Давлат комитетининг
ҚИБРАЙ ПИВО-АЛКОГОЛСИЗ ИЧИМЛИКЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН КОМБИНАТИ ҚОШИДА
ЯНГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН
161-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1978—1979 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИГА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ ИШЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: **пиво тайёрловчилар** (фақат қизлар), **машина асбоб-ускуналарини созловчилар ва машина-холодильник тузатувчилар** (10-синфни битирганлар), **саноат қурилишининг слесарлари ва машина асбоб-ускуналарини созловчилар** (Қибрай пиво заводи учун), **машина асбоб-ускуналарини созловчилар** (нон заводлари учун), **нонвойлар, кондитер, конфет ўровчи машина машинистлари** (10-синфни битирган қизлар учун, «Ўртоқ» конфет фабрикасига).

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9.00 дан 18.00 гача ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига 8—10-синфни битирган, 15—25 ёшдаги йигит-қизлар ўзбек ва рус тилларида ўқиш учун қабул қилинади.

Ўқувчилар кунига 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош ва махсус иш кийимлари ҳамда шаҳардан ташқарида яшайдиганлар ётоқхона билан таъминланадилар. 10-синфни битирганларга 30 сўм стипендия берилади. Практикада ишлаган иш ҳақининг 33 проценти берилади. Аълочиларга эса 25 процент кўпроқ берилади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

ЎҚИШ МУДДАТИ 10-СИНФНИ БИТИРГАНЛАР УЧУН БИР ЙИЛ, 8-СИНФНИ БИТИРГАНЛАР УЧУН ИККИ ЙИЛ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: билим юрти директори номига ариза, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, характеристика; турар жойидан справка, 3х4 см, ҳажмдаги 6 дона фотосурат, соғлиғи тўғрисидаги медицина справкаси билим юртида тўлдирилади.

Билим юрти адреси: Тошкент область, Оржоникидзе район, Салор ГЭС посёлкаси (81, 62, 117-автобусларнинг «Салор ГЭС бекати).

Эслатма: нон маҳсулотлари бўйича ҳужжатлар қуйидаги адресда қабул қилинади: 700050, Тошкент—50, Гёте кўчаси, 52-уй (16, 89-автобусларнинг «Санитария ва гигиена институти» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ
57-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1978—1979 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МЕТАЛЛ БЎЙИЧА ТОКАРЛАР, ФРЕЗЕРЧИЛАР, САНОАТ УСКУНАЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ СЛЕСАРЬ-МЕХАНИКЛАР, ЭЛЕКТР УСКУНАЛАРНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ ЭЛЕКТРОМОНТЕРЛАР.

Юқоридаги касблар бўйича ўқув муддати—3 йил. Мазкур группаларга 8-синфни тамом қилган йигит ва қизлар қабул қилинади ва шу даврда ўрта умумтаълим ҳам олишади.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқувчилар ўқиш вақтида бепул кийим-кечак ва 3 маҳал иссиқ овқат билан таъминланади. Билим юртини имтиёзли диплом билан тамом қилган ўқувчилар олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг кундузги бўлимларига ишлаб чиқариш стажисиз қабул қилинадилар.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

БИЛИМ ЮРТИГА КИРГАН ЎҚУВЧИЛАР ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: ариза, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, соғлиғи ҳақидаги справка, 3х4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, турар жойидан справка.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Високовольтний массиви, 3-сектор (7-поликлиника ёнида, 19-автобуснинг охирги, 4-автобуснинг «Морозов кўчаси», 13, 22-трамвайнинг «Маиший хизмат кўрсатиш уйи» бекатлари).

ТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ
5—11 ва 15—20 АВГУСТ КУНЛАРИ
МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИ БИНОСИДА
ЎЗ СПЕКТАКЛЛАРИНИ НАМОЙИШ ҚИЛАДИ
БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.
КАССА СОАТ 12.00 дан ИШЛАЙДИ.
СПЕКТАКЛЛАР СОАТ 19.30 да БОШЛАНАДИ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Фестивалга пионерлар салюти». 10.25 — «Ҳайрли соатда» (бадиий фильм). 12.00 — Концерт. 15.00 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 Ўқувчилар ижросида шеърлар. 17.05 — Халқ оҳанглари. 17.20 — Болалар учун бадиий фильм. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Ёшлар ва студентларнинг Гаванадаги XI Жаҳон фестивалида. 19.25 — Врач маслаҳати. 19.55 — Концерт. 20.20 — «Санъат усталари». Л. Марков. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Футбол. «Динамо» (К) — «Динамо» (Тб). 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Қўғирчоқ фильм. 18.25 — «Қувноқлар даврасида». 18.55 — «Иқтисодий билимлар — оммага». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Шашка юлдузлари». 19.55 — «Илҳом». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Музикали кўрсатув. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — «Чорвачилик — зарбдор фронт». 22.15 — «Женя, Женечка ва Катюша» (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00—Болалар учун фильм. 19.20 — «Самаранинг ташвишли тунлари» (бадиий фильм, 2-серия). 20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Фильм-концерт. 20.55 — Ҳужжатли фильмлар.

КИНО

3, 4 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Эй, бахтли инсон!** (10.45, 13.30, 16.15, 19.00).

Парвоздаги турна — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 16, 18, 21.30), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.30, 19.00), «ВОСТОК» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «НУКУС» (11, 12.30, 14, 15, 17.30 19.20, 21.00).

Ўйинчоқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ДРУЖБА» (11, 13, 14, 17, 19, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 16, 19, 21.00).

Интерьердаги оилавий портрет — «ДРУЖБА» (12, 15, 18, 20.30), «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 13, 16, 17, 20.00).

Менга қайнона бўлинг — «МОСКВА» (20.30).

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети Киров район партия комитетининг биринчи секретари Г. Қ. Ҳайдаровага умр йўлдоши Анваржон ҲАЙДАРОВнинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 32533; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 03508. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг, Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64584. Д—2451.